

ΕΤΟΣ Δ'.

Ἐν ΑΘΗΝΑΙΣ, 15 Νοεμβρίου 1871.

ΦΥΛΛ. ΙΓ'.

ΠΕΡΙ ΙΑΤΡΩΝ
ΠΑΡΑ ΤΟΙΣ ΑΡΧΑΙΟΙΣ.

Ἐνταῦθα σκοπὸν δὲν ἔχομεν νὰ πραγματευθῶμεν περὶ ἰατρῶν ὡς ἐπιστημόνων, ἀλλ' ὡς μελῶν τῆς κοινωνίας τῶν ἀρχαίων, καὶ ὅπως ἐμφανίζονται εἰς τὸν κοινὸν βίον ἐπομένως κύρια ἀντικείμενα τῆς ἐρεύνης ἡμῶν θέλουσιν εἶσθαι ἢ ἐν τῇ κοινωνίᾳ θέσις αὐτῶν, ἢ ὑπόληψις τῆς ἀπήλαυον αὐτοὶ τε καὶ ἡ ἐπιστήμη αὐτῶν παρὰ τοῖς ἀρχαίοις, αἱ ἐπισκέψεις, ἢ πρὸς τοὺς ἀσθενεῖς συμπεριφορὰ, ἢ ἀντιμισθία τῶν πόνων τῶν κτλ. οὐχ ἥττον ὅμως θέλομεν ἀναφέρει ὡς ἐν παρόδῳ καὶ περὶ ἐτέρων θεραπευτικῶν μέσων, τὰ ὅποια οὐδεμίαν πρὸς τοὺς ἰατροὺς καὶ τὴν ἰατρικὴν ἐπιστήμην σχέσιν ἔχουσιν.

Ἐν γένει οἱ ἰατροὶ ἀπήλαυον παρ' Ἑλλήσι μείζονος τιμῆς. Κατὰ τοὺς ἀρχαιοτέρους χρόνους ἰατρικὴ καὶ μαντικὴ θεωροῦντο συγγενεῖς ἀλλήλαις τέχναι. Εὐστάθ. εἰς Ἰλιάδος 1, 63, 48, 35 «οἱ δὲ παλαιοὶ ἐν τῷ» ἀλλ' ἄγε δὴ τίνα μάντιν ἐρείομεν «φασὶ καὶ, ὅτι κοινὴ πῶς ἐστὶ τέχνη ἰατρικὴ καὶ μαντικὴ. Μελάμπους οὖν καὶ Πολύειδος, ἀμφοτέροι ἐπ' ἀμφοῖν ἐνδοξαί ἐγένοντο, καὶ Διοσκόρος δὲ που, φασί, τὸν

ἰατρὸν μάντιν ὀνομάζει» καὶ Ἀχιλλεὺς δὲ ἰατρικῶς νοήσας τὰ κατὰ τὸν λοιμὸν, μαντικῆς δέεται». Τὴν πρὸς τοὺς ἰατροὺς ὑπόληψιν ἐπηύξανε καὶ ἡ μυθολογία, ἥτις ὡς γνωστὸν θεωρεῖ τὴν ἰατρικὴν τέχνην τοῦ Ἀσκληπιοῦ, οὐτινος ἀπόγονοι ἐνομιζόντο οἱ ἰατροὶ· ὁ ἰατρὸς Ἐρυξίμαχος λέγει παρὰ Πλάτωνι ἐν Συμποσίῳ 186 «πάντα τὰ τοιαῦτα τούτοις (τοῖς ἐναντίοις) ἐπιστηθεῖς ἔρωτα ἐμποιῆσαι καὶ ὁμόνοιαν ὁ ἡμέτερος πρόγονος Ἀσκληπιὸς, ὡς φασιν οἱ δε οἱ ποιηταὶ καὶ ἐγὼ πείθεμαι, συνέστησε τὴν ἡμετέραν τέχνην». Ἐν Πολιτείᾳ 3, 406 πραγματεύεται ὁ Πλάτων ἐκτενέστερον περὶ τῆς ἀπὸ τοῦ Ἀσκληπιοῦ καταγωγῆς τῆς ἰατρικῆς, καὶ προσπαθεῖ νὰ συμβιβάσῃ τὸ ἀσκοπὸν τῆς ἀρχαίας μεθόδου μὲ τὴν θεῖαν αὐτῆς ἀρχήν. «Ἢ παρ' Ὀμήρῳ (ὡς π. χ. ἐν Ἰλ. 11, 638 καὶ ἐξῆς) χρῆσις παραδόξων φαρμάκων δικαιολογεῖται παρὰ Πλάτωνι (αὐτόθι) κατὰ τὸν ἐξῆς τρόπον· «ὅτι τῇ παιδαγωγικῇ τῶν νοσημάτων ταύτῃ τῇ νῦν ἰατρικῇ πρὸ τοῦ Ἀσκληπιάδα οὐκ ἐχρῶντο, ὡς φασί, πρὶν Ἡρόδικον γενέσθαι». Ὁ Ἡρόδικος καὶ οἱ μεταγενέστεροι ἰατροὶ προσπαθοῦσι ἀμακρὸν τὸν θάνατον ποιῆσαι» δίδοντες ἰατρικὰ εἰς ἀσθενεῖς πύσχοντας ἀπὸ ἀνιάτους νόσους. Κατωτέρω δὲ ἐπιφέρει «ὅτι Ἀσκληπιὸς οὐκ ἀγνοῖα οὐδὲ ἀπειρία τούτου τοῦ εἶδους

τῆς ἰατρικῆς τοῖς ἐγκόνοις οὐ κατέδειξεν αὐτὸν, ἀλλ' εἰδὼς, ὅτι πᾶσι τοῖς εὐνομούμενοις ἔργον τι ἐκάστω ἐν τῇ πόλει προστέτακται, ὃ ἀναγκαῖον ἐργάζεσθαι καὶ οὐδενὶ σχολῇ διὰ βίου κάμνειν ἰατρουμένῳ.» Ἡ ἀρχὴ αὕτη, καθ' ἣν οὐδεμία εὐγνωμοσύνη ὀφείλεται τῷ ἰατρῷ ἐὰν μηκύνῃ τὴν ζωὴν τοῦ πάσχοντος, εὐρηται ἐπὶ τὸ ἀγροικότερον ἐκπεφρασμένη ὑπὸ τοῦ Λάκωνος Παιανίου παρὰ Πλουτάρχῳ ἐν Λακωνικῶν Ἀποφθεγ. 231 «κράτιστον δὲ ἔλεγε τοῦτον ἰατρὸν εἶναι τὸν μὴ κατασῆποντα τοὺς ἀρρωστούοντας, ἀλλὰ τάχιστα θάπτοντα.» φαίνεται δὲ ὅτι ὁ Κ. Παισανίας δὲν διέκειτο πολὺ εὐνοϊκῶς πρὸς τοὺς Ἀσκληπιάδας, ὡς τὰ παρὰ Πλουτάρχῳ ἀνεκδοτὰ καταδεικνύουσι· π. χ. μεμφομένου δὲ τινος αὐτὸν τῶν φίλων, διότι ἰατρὸν τινα κακῶς λέγει πείραν οὐκ ἔχων αὐτοῦ οὐδὲ ἀδικηθεὶς τι ὅτι, εἶπεν, εἰ ἔλαβον αὐτοῦ πείραν οὐκ ἂν ἔζων.» Ὁ Ἀριστοφάνης ἐν Νεφέλων 332 συγκαταλέγει τοὺς ἰατροὺς (ἰατροτέχνας) μεταξὺ τῶν ἀπαταιωῶν.

«θυρομάντις, ἰατροτέχνας, σφραγιδοῦχαρχοκρήτα;»
«αὐκλιῶν τε χορῶν ἤματι κἀμαπτις, ἄνδρας μεταφορένακας.»

Ὁ Ἀθηναῖος τοὺς θεωρεῖ ὡς ἀγύρτας καὶ σχολαστικούς ἐν 9, 277· ἐν δὲ 15, 666 λέγει τὸ περίφημον ἐκεῖνο, τὸ ὅποιον παρηγορεῖ ὀλίγον τοὺς δυστυχεῖς διδασκάλους, «εἰμὴ ἰατροὶ ἦσαν οὐδὲν ἂν ἦν τῶν γραμματικῶν μωρότερον.» Ἐκ τούτων ὁμοῦ δὲν ἀποδεικνύεται ὅτι ἡ ἰατρικὴ καὶ οἱ ἰατροὶ κατεφρονούτο παρὰ τοῖς ἀρχαίοις. Ἀμαθείς ἰατροὶ ὑπᾶρχον καὶ τότε, καὶ ἴσως πολλοὶ, περισσότεροι ἢ νῦν· παρ' Ἀντιφῶντι Τετραλ. 3, 2, § 4 ἀποδίδεται ὁ θάνατος τινὸς εἰς τὴν ἀμάθειαν τοῦ ἰατροῦ· «νῦν δὲ πολλαῖς ἡμέραις ὑπερον πονηρῶ ἰατρῷ ἐπιτρεφθεὶς διὰ τὴν ἰατροῦ μοχθηρίαν καὶ οὐ διὰ τὰς πληγὰς ἀπέθανεν»· ἀμέσως ὁμοῦ ἐπιφέρεται ἡ δικαιολογία τῶν συναδέλφων του· «προλεγόντων γὰρ αὐτῷ τῶν ἄλλων ἰατρῶν, εἰ ταύτην τὴν θεραπείαν θεραπεύσοιτο, ὅτι ἰασίμος ὢν διαφθαρήσοιτο, δι' ἡμᾶς τοὺς συμβούλους διαφθαρεῖς ἐμοὶ ἀνόσιον ἐγκλημα προσέβαλεν.»

Ἐν Ῥώμῃ ἐκάστη οἰκογένεια ὀλίγον εὐπορος εἶχε τὸν ἰατρὸν τῆς, ὅστις συνήθως ἦτο δούλος. Κάτων δὲ ὁ πρεσβύτερος ἠρκεῖτο μόνον εἰς βιβλίον (ἰατροσόφιον commentarius) διάφορα θεραπευτικὰ μέσα περιέχον. Ἐν Ἑλλάδι ὁμοῦ ἐσκέπτοντο ἄλλως, καὶ μ' ὅλον ὅτι ὑπᾶρχον πολλὰ ἰατρικὰ συγγράμματα (Ξενοφ. Ἀπομν.

4, 2, 10) ὡς π. χ. τὸ τοῦ Μουσαίου («ἀκέσες νόσων.» Ἀριστοφ. Βατρ. 1033) δὲν τὰ μετεχειρίζοντο, ἀλλὰ προσεκάλουν ἰατρὸν ἐπιστήμονα. Ὁ Εὐριπίδης παρὰ Στοβαίῳ 3 λέγει:

«πρὸς τὴν νόσον τοὶ καὶ τὸν ἰατρὸν χρεῶν»
«αἰδῶντ' ἄκείσθαι, μὴ ἰτακτὰ φάρμακα»
«αἰδῶντ'», ἐὰν μὴ ταῦτα τῇ νόσῳ πρέπη.»

Ὁ Ἀριστοτέλης ἐν Πολιτ. 3, 16, 1287 λέγει περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου· «τὸ δὲ τῶν τεχνῶν εἶναι δοκεῖ παράδειγμα ψεῦδος, ὅτι τὸ κατὰ γράμματα ἰατρεύεσθαι φαῦλον, ἀλλὰ καὶ αἰρετώτερον χρῆσθαι τοῖς ἔχουσι τὰς τέχνας· οἱ μὲν γὰρ οὐδὲν διὰ φιλίαν παρὰ τὸν λόγον ποιοῦσιν, ἀλλ' ἄρουνται τὸν μισθὸν τοὺς κάμνοντας ὡς εἰσάσαντες;» καὶ προστίθῃσι ὅτι τὰ γράμματα πρέπει νὰ προτιμῶνται τότε μόνον, ὅταν ὑπάρχῃ ὑποψία ὅτι ὁ ἰατρός μεταχειρίζεται ἔξῃπιτηδες κακὴν θεραπείαν.

Ὁ νόμος ἀπέλυε τὸν ἰατρὸν πάσης εὐθύνης ὅταν ἀπέθνησκον χωρὶς αὐτὸς νὰ τὸ θέλῃ οἱ ἀσθενεῖς του. Ἀντιφ. Τετρ. 3, 3, § 5 εἰδ' ἔτε καὶ ὑπὸ τοῦ ἰατροῦ ἀπέθνηκεν, ὡς οὐκ ἀπέθανεν, ὁ μὲν ἰατρός οὐ φονεὺς αὐτοῦ ἐστίν, ὁ γὰρ νόμος ἀπολύει αὐτὸν κτλ.» Φιλημ. ὁ νεώτ. παρὰ Στοβαίῳ 6:

«μὲν δ' ἰατρῷ τοῦτο καὶ συνηγέρῃ»
«ἔστιν, ἀποκτείνειν μὲν, ἀποθνήσκειν δὲ μὴ.»

καὶ Πλάτων Νόμον 9, 865 αἰατρῶν δὲ περὶ πάντων, ἂν ὁ θεραπευόμενος ὑπ' αὐτῶν ἀκόνητων τελευτᾷ, καθαρὸς ἔστω κατὰ νόμον.» Φαίνεται ὅμως ὅτι εἰς τινὰς περιπτώσεις ὑπεχρεούτο νὰ δώσῃσι λόγον τῆς θεραπείας. Ὁ Ἀριστοτέλης πραγματευόμενος ἐν Πολιτείας 3, 10, 1281 περὶ τοῦ ὑπευθύνου τῶν ἀρχόντων καὶ περὶ τοῦ πρὸς τινὰς πρέπει νὰ δίδωνται αἱ εὐθυναί, λέγει καὶ περὶ ἰατρῶν τὰ ἑξῆς· «ἔχει δὲ ἡ τάξις αὕτη τῆς πολιτείας ἀπορίαν πρώτην μὲν ὅτι δόξειεν ἂν τοῦ αὐτοῦ εἶναι τὸ κρῖναι τίς ὀρθῶς ἰατρεύει, οὐπὲρ καὶ τὸ ἰατρεύειν καὶ ποιῆσαι ὑγιαῖν τὸν κάμνοντα τῆς νόσου τῆς παραύσης· οὗτος δ' ἐστὶν ἰατρός· ὁμοίως δὲ τοῦτο καὶ περὶ τὰς ἄλλας ἐμπειρίας καὶ τέχνας· ὡς περὶ αὐτὸν δεῖ δίδοναι εὐθύνας ἐν ἰατροῖς, οὕτω καὶ τοὺς ἄλλους ἐν τοῖς ὁμοίοις.»

Ὁ βουλόμενος νὰ μετέλθῃ τὸν ἰατρὸν ἦτον ὑπόχρεως νὰ ζητήσῃ παρὰ τῆς πολιτείας τὴν ἐπὶ τούτῳ ἄδειαν, ἀποδεικνύων συγγρόνως ὅτι ἐμαθήτευσε παρὰ τινὶ ἰατρῷ. Ξενοφ. Ἀπομν.

4, 2, 5 «ἀρμόσεις δ' ἂν οὕτω προουμιάζεσθαι καὶ τοῖς βουλομένοις παρὰ τῆς πόλεως ἰατρικὸν ἔργον λαβεῖν· ἐπιτήδειον γὰρ αὐτοῖς εἶναι τοῦ λόγου ἀρχεσθαι ἐντεύθεν· παρ' οὐδενὸς μὲν πάποτε, ὡς ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὴν ἰατρικὴν τέχνην ἔμαθον οὐδ' ἐξήτησα διδάσκαλον ἐμαυτῷ γενέσθαι τῶν ἰατρῶν οὐδένα, διατετέλεκα γὰρ φυλαττόμενος οὐ μόνον τὸ μαθεῖν τι παρὰ τῶν ἰατρῶν, ἀλλὰ καὶ τὸ δόξαι μεμαθηκέναι τὴν τέχνην ταύτην· ὁμοῦ δὲ μοι τὸ ἰατρικὸν ἔργον δότε· πειράσομαι γὰρ ἐν ἡμῖν ἀποκινδυνεύων μαθηθῆναι.»

Σημ. Ὁ ἐκδότης τοῦ Χαρικλέους τοῦ Becker Κάρολος Φριδερικός Ἐρμανος δυσκολεῖται νὰ παραδεχθῇ ὅτι ἀπῆταιτο ἄδεια, λέγων ὅτι τὸ ἐν τῷ ἀνωτέρῳ τοῦ Ξενοφ. χωρίῳ «ἰατρικὸν ἔργον» σημαίνει «θέσειν ἰατρικὴν.» Τὸ καθ' ἡμᾶς ὁ κλεινὸς οὗτος ἀρχαιολόγος ἔχει εἰς τὴν περίστασιν ταύτην ἄδικον.

Οἱ ἰατροὶ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις διηροῦντο εἰς δημοσιεύοντας, (δημοσίας θέσεις κατέχοντας καὶ ὑπὸ τῆς πόλεως μισθοδοτούμενος, οἷοι οἱ σημερινοὶ νομοῖατροὶ, οἱ στρατιωτικοὶ, οἱ τῶν ὑγειονομείων κλπ.), καὶ ἰδιωτεύοντας. Ὁ Δικαιόπολις παρακαλούμενος ὑπὸ τοῦ ἀπολέσαντος τοὺς βόας τοῦ χωρικοῦ νὰ ἰατρεύσῃ τοὺς ὀφθαλμούς του, οἷτινες ἔπαθον ἀπὸ τὰ δάκρυα, τῷ ἀποκρίνεται ὅτι δὲν εἶναι δημοσιεύων καὶ τὸν ὀδηγεῖ νὰ ὑπάγῃ πρὸς τοὺς Πιττάλου Ἀριστοφ. Ἀχαρνέων 1027

Γεωργίος· «ἀπόλωλα τὸ φθαλμῷ δακρύων τὸ βέε
«ἄλλ' εἶπει κῆδε Δερκίτου Φυλακίου
«ὑπὸ κλειῶν εἰρήνη με τὸ φθαλμῷ ταχί.
Δικαιόπολις· «ἄλλ' ὦ πόνηρ', οὐ δημοσιεύων τυγχάνω.
Γεωργίος· «ἴ' ἀντιβολῶς ἦν παρ' κομίσωμαι τὸ βέε.
Δικαιόπολις· «οὐκ ἐστὶν ἄλλὰ κλῆε πρὸς τοῦ Πιττάλου.»

Παράβαλε καὶ Πλάτωνος Πολιτ. 259 «εἰ τῷ τις τῶν δημοσιεύοντων ἰατρῶν ἰκανὸς συμβουλεύειν, ἰδιωτεύων αὐτός.» Ὁ Κροτωνιάτης Δημοκρίδης μετήρχειτο τὸ ἐπάγγελμά του ἐν Αἰγίνῃ ἐπὶ ἐν ἔτος ἰδιωτεύων, καὶ ἔπειτα ἐγένετο δημοσιεύων (Ἡρόδ. 3, 131) ἀντὶ ἐτησίου μισθοῦ ἐνὸς ταλάντου· μετὰ ἐν ἔτος τὸν προσεκάλεσαν οἱ Ἀθηναῖοι καὶ τῷ ἔδιδον 100 μνάς! Τελευταῖον τὸν παρέλαβεν ὁ Πολυκράτης (ὁ τῆς Σάμου τύραννος) ἐπὶ μισθῷ δύο ταλάντων.

Ἡ εἰς τοὺς ἰατροὺς διδομένη ἀντιμισθία ὠνομάζετο γενικώτερον «μισθός», καὶ ἐιδικώτερον «σῶστρα», «ἰατρῆα.» Πολυδ. 4, 177 «καὶ ὁ μισθὸς ἰατρῆα» καὶ 6, 186 «ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ δὲ

λέγοι τ' ἂν δωρεὰ, τιμὴ, ἄθλον, γέρας, μισθός, ἐπίχειρα· ἰδίως δὲ ἰατρῷ μὲν σῶστρα, σωτήρια καὶ ἰατρῆα.» Ἐνίοτε ἡ ἀντιμισθία ἐπροπληρώνετο Αἰλιαν. Ποικ. Ἱστορ. 12, 1 ἀδεικνύσει γοῦν αὐτὴν (τὴν Μιλτώ, ἣτις μετωνομάσθη ὑπὸ τοῦ ἔραστοῦ αὐτῆς Κύρου τοῦ νεωτέρου Ἀσπασία) ἰατρῷ, ὁ δὲ ὑπέσχετο ἰάσασθαι εἰ λάβοι τρεῖς στατήρας, ὁ δὲ ἔφατο μὴ ἔχειν, ὁ δὲ ἰατρός μὴδὲ αὐτὸς εὐπορεῖν φαρμάκου. Ἀχιλλεύς Τάτ. φ, 15 «αἰτεῖ δὲ χρυσοὺς τέσσαρας ὑπὲρ τῆς ἰάσεως· ἔχει γὰρ, φησιν, ἐτέρου φαρμάκου σκευὴν, δι' οὗ λύσει τὸ πρότερον» καὶ 4, ἐνθα ὁ ἐλέφας παραβάλλεται πρὸς ἀγύρτην ἰατρὸν «οἶδεν οὖν τὴν θεραπείαν καὶ προῖκα οὐκ ἀνοίγει τὸ στόμα, ἀλλ' ἐστὶν ἰατρός ἀλαζῶν καὶ τὸν μισθὸν πρῶτος αἰτεῖ» διὰ νὰ δυνηθῇ ὁ ἰατρός νὰ προμηθευθῇ τὰ ἀναγκαῖα φάρμακα (Πλάτ. Πολιτ. 298 «προστάττοντες ἀναλώματα φέρειν παρ' ἑαυτοῦς, οἷον φόρους ὧν σμικρὰ μὲν εἰς τὸν κάμνοντα καὶ οὐδὲν ἀναλίσκουσι, τοῖς δ' ἄλλοις αὐτοὶ τε καὶ οἱ οἰκέται χρῶνται») καὶ νὰ τὰ ἐτοιμάσῃ, καθ' ὅσον φαρμακεία, ὡς τὰ σημερινὰ, δὲν ὑπῆρχον τότε. Οἱ δὲ λεγόμενοι τότε «Φαρμακοπῶλαι» ἐπώλουν ἐκτὸς διαφόρων ἄλλων πραγμάτων, καὶ φάρμακα ὑπ' αὐτῶν παρασκευαζόμενα καὶ ἐναντίον ὀρισμένων (βεβαίως ἐλαφρῶν) νόσων ἐνεργούντα· δὲν τὰ ἐπώλουν δὲ μόνον εἰς τὰ ἐργαστήρια των, «τὰ φαρμακοπωλεῖα», ἀλλὰ τὰ περιέφερον καὶ εἰς τὴν πόλιν. Λουκιανὸς ἐπὶ μισθ. συνόντ. «τὸ δ' ὅλον ἐκεῖνο τῷ φαρμακοπῶλῃ ἔοικας, ὅς ἀποκηρύττων βηχὸς φάρμακον καὶ αὐτίκα παύσειν τοὺς πάσχοντας ὑπιοχνόμενος αὐτὸς μεταξὺ σπῶμενος ὑπὸ βηχὸς ἐφαίνετο». Οἱ τοιοῦτοι ἔφερον μεθ' ἑαυτῶν καὶ ὄφεις. Ἀριστοφάνης παρὰ Πολυδεύκει 10, 180 «κίσται δὲ οὐ μόνον ὀφιοφόροι οὐδὲ ἄλλως ἀγγεῖα εἰς ἐσθήτων ἀπόθεσιν, ἀλλὰ καὶ αἱ τῶν φαρμακοπωλῶν ἂν καλοῖντο, ὡς ἐν Ἀμφιαράφ Ἀριστοφάνης.

καὶ τοὺς μὲν θρεῖς, οὓς ἐπιπέμεις,
ἐν κίστῃ σου κατεκίμηναι
καὶ παῦσαι φαρμακοπωλῶν.

Ἐκ τῶν ἄλλων ἐμπορευμάτων, τὰ ὅποια ἐπώλουν οἱ φαρμακοπῶλαι ἀναφέρονται μόνον τοὺς φακοὺς Ἀριστοφάνης Νεφέλ. 766.

«ἦδη παρὰ τοῖσι φαρμακοπῶλαις τὴν λίθον»
«ταύτην ἐώρας, τὴν καλὴν, τὴν διαφανῆ,»
«ἄρ' ἦς τὸ πῦρ ἄπτουσι;—τὴν ὕλλον λέγεις;»

Εἰς τὰ ἀηδῆ φάρμακα προσέθετον οἱ ἰατροὶ

280) τὰ δὲ ἐνεργοῦντα κατὰ τῆς βασκανίας «προβασκανία Πλουταρχ. Συμπόσιον 5, 7, 3· αὐτὸ καὶ τὸ τῶν λεγομένων προβασκανίων γένος οἰόνται πρὸς τὸν φθόνον ὠφελεῖν ἐλκομένης διὰ τὴν ἀτοπίαν τῆς ὄψεως, ὥστε ἤττον ὑπερβῆναι τοῖς πάσχοισι.» Οἱ μετερχόμενοι τὴν φαρμακείαν, γοητείαν κτλ. ὠνομάζοντο φαρμακοὶ, φαρμακίδες, γόητες, Δημοσθ. κατὰ Ἀριστοφ. 1, 79 «ἐφ' οἷς ὑμεῖς τὴν μιανὴν θεωρίδα τὴν Ἀθηνίαν, τὴν φαρμακίδα, καὶ αὐτὴν καὶ τὸ γένος ἅπαν ἀπεκτείνετε, ταῦτα λαβὼν τὰ φάρμακα καὶ τὰς ἐπιβάδας παρὰ τῆς θεραπαίνης αὐτῆς. ἰ. μαγγανεύει καὶ φενακίζει καὶ τοὺς ἐπιλήπτους φησὶν ἰάσθαι» κτλ. Τινὰς ἐκ τῶν εἰς συμπληρωτικὰς θεραπειὰς συνήθων πράξεων ἀναφέρει τὸ ἐξῆς τοῦ Μενάνδρου χωρίον παρὰ Κλήμεντι τῷ Ἀλεξανδρῷ Στρωμ. 7, 4, 723.

«περιμαζάτωσάν σ' αἱ γυναῖκες ἐν κύκλῳ»
«καὶ περιβιβάτωσάν, ἀπὸ κρουσῶν τριῶν»
«ὑδατι περιρρίψιν' ἐμεικλὼν ἄλλας φακούς.»

Περίεργον δὲ εἶναι ὅτι καὶ αὐτοὶ οἱ πεπαιδευμένοι ἐπίστευον εἰς τὰ τοιαῦτα.

Ἐκ τῶν τοῦ BEKKER
μετάφρασις A. KREUZER.

ΕΥΛΛΙΑ ΠΟΝΤΟΥ

ΔΡΑΜΑ

ΕΙΣ ΠΡΑΞΕΙΣ ΠΕΝΤΕ

ΜΕΤΑ ΠΡΟΛΟΓΟΥ.

(Συνέχεια καὶ τέλος.—ἴδε φυλλ. 1B.)

ΠΡΑΞΙΣ ΠΕΜΠΤΗ.

ΣΚΗΝΗ Α'.

Τὸ θέατρον παριστᾷ τὸ ἐργοστάσιον τῆς δευτέρας πράξεως.

ΤΟΡΣΗ

(μόνος καλῆμενος πλησίον τῆς πρὸς τὰ δεξιὰ θύρας).

Ὁ Λαβινιὰν δὲν ἐπιστρέφει! . . . Ἄ! πόσον ἀνυπομονῶ νὰ μάθω ἐὰν ἀπήνησε τὸν Παῦλον Βερμόν! Ἴσως κακῶς ἐπραξα μὴ περιμείνης αὐτὸν εἰς τὸν οἶκόν του . . . (ἐγείρεται) Ἄλλὰ μοι

ἦτο ἀδύνατον νὰ μείνω περισσοτέραν ὥραν μακρὰν τῆς! . . . (ἀνοίγει ἡρέμα τὴν μικρὰν πρὸς τ' ἀριστερὰ θύραν καὶ παρατηρεῖ) Εἶναι ἥσυχος τέλος... ἢ μᾶλλον ὁ λήθαργος διεδέχθη τὸν φρικτὸν ζῆλον ὅστις κατέτρεχεν αὐτὴν . . . Καὶ εἰς ὅλον τὸ τοῦ τρομεροῦ ἐκείνου πυρετοῦ διάστημα . . . πάντοτε τὸ ὄνομα αὐτοῦ, τοῦ Παύλου Βερμόν, ἐπανήρχετο . . . τὸ τῆς Πριβύζ . . . τὸ τοῦ Σανζιρών . . . Δὲν δύναμαι νὰ ἐνοήσω τίποτε! . . . Ἄ! τίς θὰ μοι λύσῃ τὸ φρικτὸν αὐτὸ αἰνίγμα; . . . Νὰ τὴν καθυποβάλω καὶ πάλιν εἰς ἐρωτήσεις εἶναι ταυτὸν ὡς νὰ τὴν φονεύσω . . . Καὶ ὅμως, τί τὸ πρακτέον; . . . Τί ν' ἀποφασίσω; . . . Ὅχι, ὄχι! δὲν τολμῶ νὰ ὑποθέσω αὐτὴν ἐνοχόν . . . Θεέ μου! Ἐὰν τῷ ὄντι εἶναι ἐνοχος... διατί λοιπὸν ἐπλάσας αὐτὴν τόσον ἀγαθὴν καὶ τόσον ὠραίαν; . . . Ἄ! ἰδοὺ ὁ Λαβινιὰν!

(Ὁ Λαβινιὰν ἔρχεται ἐκ τοῦ βάθους).

ΣΚΗΝΗ Β'.

ΤΟΡΣΗ, ΛΑΒΙΝΙΑΝ.

ΤΟΡΣΗ

Λοιπὸν! εἶδες τέλος πάντων αὐτὸν τὸν Βερμόν;

ΛΑΒΙΝΙΑΝ

Ἐπὶ ἄρα δις εἰς τὴν οἰκίαν του ἀφ' ἧς στιγμῆς με ἀφῆκες, ἀλλ' ἀκόμη δὲν ἐπέστρεψεν.

ΤΟΡΣΗ

(σκεπτόμενος).

Ἐξῆλθε τόσον ἐνωρίς! Μήπως ὑποπτεύσῃ τὴν ἐπίσκεψίν μου καὶ ἀποφύγῃ τοῦ νὰ με ἴδῃ; . . .

ΛΑΒΙΝΙΑΝ

Δὲν τὸ πιστεύω· ὁ ὑπηρέτης του μοι εἶπεν ὅτι πολλάκις ὁ κύριός του δὲν ἐπανήρχετο τὴν νύκτα οὐκ αὐτὸς.

ΤΟΡΣΗ

Τῷ ἀφῆκες τὸ ἐπισκεπτήριόν σου;

ΛΑΒΙΝΙΑΝ

Ὡς εἶχομεν συμφωνήσει μόνον τὸ ἰδικόν μου τῷ ἀφῆκα.

ΤΟΡΣΗ

Ναί, ἐπιθυμῶ νὰ μὴ λάθῃ τὸν ἀποχρῶντα καιρὸν ὅπως σκεφθῇ περὶ τῆς ἀπαντήσεως ἣν θὰ μοι δώσῃ.

ΛΑΒΙΝΙΑΝ

Καλὰ, καλὰ! τοῦτο σὲ ἀποβλέπει . . . Ἦδη εἰσέρχομαι πρὸς στιγμὴν εἰς τὸ οἶκόν μου.

ΤΟΡΣΗ

Δὲν δύνασαι νὰ μοι ἀφιερῶσῃς ὅλην τὴν πρωΐαν; ἔχω ἀνάγκην σοῦ.

ΛΑΒΙΝΙΑΝ

Σ' ἐνωῶ . . . καὶ ὅπως δυνθῶ νὰ μείνω μετὰ σοῦ, ὑπάγω νὰ ὁμιλήσω περὶ τούτου μετὰ τῆς κυρίας Λαβινιάν. . . διότι ἂν ἐχῆς οἰκογενειακοὺς περισπασμοὺς ἔχω καὶ ἐγὼ τοὺς ἐδικούς μου.

ΤΟΡΣΗ

Καὶ πῶς τοῦτο, φίλε μου;

ΛΑΒΙΝΙΑΝ

Ἦ πενθερὰ ἐκείνη ἦν τόσῳ γενναίως μοι ἐριψες εἰς τὰς ἀγκάλας μου! . . . (ὁ Τορσῆ ποιεῖ κίνημά τι) Ὁ! δὲν μνησικακῶ ἐναντίον σου δι' αὐτό. Ἀλλὰ μολαταῦτα, χθὲς δὲν ἠδυνήθην νὰ ξεμπλέξω ἀπὸ τοὺς ὄνυχάς τῆς, εἰμὴ ἀφοῦ τῆ ὑπεσχέθην ὅτι σήμερον θὰ ἴδῃ τὴν θυγατέρα τῆς.

ΤΟΡΣΗ

Καὶ τὴν περιμένεις;

ΛΑΒΙΝΙΑΝ

Δηλαδὴ μέλλει νὰ ἔλθῃ εἰς Πικρισίους· ἀλλὰ διὰ ν' ἀποφύγῃ τὴν βίβλην αὐτὴν ἀγγαρίαν . . . πιστεύσον Ἐμμανουήλ, θὰ ἐδίδον ἐκ τὸν εἰκόνας, ἔστω καὶ ἂν μοι ἐπληθύνοντο πεντακῶσι φράγκα ἐκάστη. Θὰ εἶπω εἰς τὴν Κορνηλίαν ὅτι θὰ ἐργασθῶσιν ὁμοῦ καὶ ὅτι θὰ ἐξέλθωμεν

ἐπίσης ὁμοῦ. Θὰ τὴν παρακινήσω νὰ ὑπάγῃ μακρὰν, πολὺ μακρὰν, πλησίον τῆς τρυφερᾶς μητρὸς τῆς . . . καὶ ὅποιος μητρός! Φαντάσθητι χθὲς εἰς τοῦ κυρίου Δὲ Σανζιρών, ἐνῶ εἶχετε ἐγκαταλείψει ὅλοι τὸ μέγαρον, ἐγὼ δὲ ἐκολακεύμην ὅτι θ' ἀπολαύσω μόνος τρυφήλου δείπνου, φαντάσου ὅτι ἡ κυρὰ πενθερὰ, ἡ χήρα Δουπλεσσῆ, διὰ νὰ μὴ με χάσῃ ἀπὸ τοὺς ὀφθαλμούς τῆς οὔτε στιγμὴν, ἦλθε καὶ ἐτέθη ὡς χωροφύλαξ ὀπισθεν τῆς ἐδρας μου, ἐτοίμη νὰ με ἀρπάξῃ ἀπὸ τοῦ αὐχένος εἰς πᾶσαν ἐνδεχομένην ἀπόπειραν ἀποδράσεώς μου. Καθ' ὅλον δὲ τὸ διάστημα τοῦ δείπνου μοι προσέφερον ἀλληλοδιαδόχως τρυβλία καὶ μητριακά βλήματα τόσῳ τρυφερᾶ, ὥστε ἔτρεμον ὅλως ἀπὸ ἀγανάκτησιν καὶ αἰσχύνην· τοιουτοτρόπως δὲ ἀντὶ νὰ εὐφρανθῶ, ὡς ἠλπίζον, ἐκ τοῦ δείπνου ἐκείνου, ἠσθένησα σχεδὸν χωρὶς καὶν τεμάχιον ἄρτου νὰ φάγω . . . Ἄ! δὲν δύναμαι νὰ ὑποφέρω περισσότερον . . . Ἐρρέτω ἡ εὐγνωμοσύνη τῆς κυρίας Δουπλεσσῆ ὡς καὶ ἡ τῆς συζύγου μου.

ΤΟΡΣΗ

Τότε κάμε γρήγορα, διότι πρέπει ἀφεύκτως νὰ ὑπάγωμεν καὶ πάλιν εἰς τοῦ Παύλου Βερμόν.

ΛΑΒΙΝΙΑΝ

Καλὰ, ὑπάγω νὰ διευθύνω τὴν Κορνηλίαν πρὸς τὴν φιλότιμη μητέρα τῆς καὶ ἀμέσως ἐπιστρέφω . . . (ἐξέρχεται).

ΣΚΗΝΗ Γ'.

ΤΟΡΣΗ, εἶτα ΠΑΥΛΟΣ.

ΤΟΡΣΗ (μόνος)

Ὁ ἀγαθὸς Λαβινιὰν . . . πόσον με ἀγαπᾷ! . . . τὸν σκώπτουσιν ὅλοι καὶ ὅμως ὑπὸ τὴν γελίαν αὐτὴν ἐμφάνισιν κέκτηται περισσοτέραν γενναίως φροσύνην ἐκείνων οἵτινες κομπάζουσι διὰ τὰ αἰσθηματά των. Αὐτὸς δὲν ζητεῖ ν' ἀνιχνεύσῃ τὸ αἴτιον τῶν ὀδυνῶν μου. . . δὲν μοι λέγει ὅτι εἶμαι παράφρων ἐπειδὴ πάσχω . . . — Πάσχεις; μοι λέγει, ἰδοὺ ἐγώ . . . θέλεις νὰ καταστραφῆς; ἐγὼ εἶμαι ἐδῶ . . . — Ἄ! ἐὰν μέλλῃ ν' ἀποθάνω, θὰ τῷ εἶπω τὸ μυστικόν μου . . . (κρούεται

ἡ θύρα) Ἐμπρός! (ἡ θύρα ἀνοίγεται) Ὁ Παῦλος Βερμόν! τέλος πάντων!

ΠΑΥΛΟΣ

Συγγνώμην, κύριε, ἐνόμιζον ὅτι ὁ κύριος Λαβινιάν ἦτο ἐδῶ...

ΤΟΡΣΗ

Θὰ ἐπιτρέψω, κύριε· εὐαρεστηθῆτε νὰ εἰσεέλθητε...

ΠΑΥΛΟΣ (προχωρῶν)

Μοὶ εἶπον, κύριε Τορσῆ, ὅτι ὁ κύριος Λαβινιάν εἶχεν ἔλθει πολλάκις εἰς τὸν οἶκόν μου σήμερον, ὅθεν ἔσπευδον...

ΤΟΡΣΗ (διακόπτων αὐτὸν)

Σὰς εἶπον, κύριε, ὅτι ὁ Λαβινιάν δὲν ἦλθε μόνος εἰς τὴν οἰκίαν σας;

ΠΑΥΛΟΣ

Πῶς; ἐλάβετε ἄρα τὸν κόπον, κύριε Τορσῆ...

ΤΟΡΣΗ

(διακόπτων αὐτὸν)

"Ἄς ἔλθωμεν, κύριε, εἰς τὸ τῆς πρὸς ὑμᾶς ἐπισκέψεώς μου ἀντικείμενον.

ΠΑΥΛΟΣ

"Ἐπὶ τῷ! σὰς ἀκούω, κύριε. (κατ' ἴδιαν) Μήπως ἢ εὐλαλία εἶπέ τι;

ΤΟΡΣΗ

Χοῆς τὴν ἐσπέραν, κύριε, ἤλθοκα εἰς τὴν οἰκίαν μου;

ΠΑΥΛΟΣ

(κατ' ἴδιαν).

Οὐδεμίαν ἀμφιβολία πλέον! (γεγωνοῖς τῆ φωνῆ) τρώοντι, κύριε...

ΤΟΡΣΗ

Σὰς εἶπον ὅτι ἤμην ἀπὸν τὸ ἐγνωρίζετε καὶ ἐζητήσατε νὰ ἴδῃτε τὴν κυρίαν Τορσῆ...

ΠΑΥΛΟΣ

Εἶθε πολὺ καλὰ πληροφορημένος, κύριε.

ΤΟΡΣΗ

Ἐκντίν δὲ τῆς προθέσεώς της, ἣτις καὶ ἐδηλώθη ὑμῖν, ὅτι δηλαδὴ ἡ κυρία Τορσῆ δὲν ἠθελε νὰ δεχθῆ οὐδένα, ὑμεῖς ἐπεμείνατε, ἐγγίνατε δεκτὸς καὶ ἐμείνατε πολλὴν ὥραν μετ' αὐτῆς.

ΠΑΥΛΟΣ

Βλέπω ὅτι ἐγνωστοποίησαν ὑμῖν τὰ πάντα.

ΤΟΡΣΗ

Πιθανόν, κύριε· ἐν τούτοις ἐπιθυμῶ νὰ μάθω ἀπὸ ὑμᾶς αὐτὸν τὸ τῆς ἐπισκέψεώς σας αἴτιον.

ΠΑΥΛΟΣ

Ἄπὸ ἐμέ;

ΤΟΡΣΗ

Ἄπὸ ὑμᾶς, κύριε· ἐλπίζω δὲ ὅτι δὲν θὰ ἀποποιηθῆτε νὰ μοὶ ἐξηγηθῆτε.

ΠΑΥΛΟΣ

Ἄλλὰ τῆ ἀληθείᾳ, κύριε... (κατ' ἴδιαν) ἀς ἴδωμεν κατὰ πόσον εἶναι πληροφορημένος...

ΤΟΡΣΗ

Γνωρίζετε τὴν κυρίαν Τορσῆ, κύριε;

ΠΑΥΛΟΣ

(ἀφελῶς)

Βεβαίως, συνήθως ὅταν παρουσιάζεται τις πρὸς μίαν γυναῖκα...

ΤΟΡΣΗ

(ἐπαναλαμβάνων)

Γνωρίζετε τὸν κύριον Τορσῆ;

ΠΑΥΛΟΣ

(μετὰ δισταγμὸν τινα)

Ἄφου τὸ θέλετε!

ΤΟΡΣΗ

Τότε, δύνασθε βεβαίως καὶ νὰ μοὶ εἴπητε...

ΠΑΥΛΟΣ

(διακόπτων αὐτὸν)

Οὐδὲν, κύριε!

ΤΟΡΣΗ

Οὐδέν;

ΠΑΥΛΟΣ

Οὐδὲν, ἀπολύτως!

ΤΟΡΣΗ

Σὰς ἐνοῶ...

ΠΑΥΛΟΣ

Δὲν τὸ πιστεύω.

ΤΟΡΣΗ

Ἄλλὰ τότε...

ΠΑΥΛΟΣ

Ἐὰν ἡ κυρία Τορσῆ εἶπεν ὑμῖν τὰ πάντα, οὐδὲν νεώτερον ἔχω ἐγὼ νὰ σὰς εἶπω.

ΤΟΡΣΗ

Κύριε!...

ΠΑΥΛΟΣ

Ἐὰν τούναντιον ἀπεποιήθη νὰ ἐμιλήσῃ, ταῦτο ἔπραξε διότι εἶχεν αἴτιον τι ὅπως σιγήσῃ. Γινώσκετε δὲ καλῶς τὰ πρὸς τὰς γυναῖκας καθήκοντα, ὡς γινώσκω καὶ ἐγὼ τὰ πρὸς τοὺς συζύγους.

ΤΟΡΣΗ

(Ὁργίλω)

Κύριε Βερμόν!

ΠΑΥΛΟΣ

(κατ' ἴδιαν).

Οὐδὲν γινώσκει... ζηλοτυπία μόνον... Ἄγαθὴ τύχη!... (γεγωνοῖς τῆ φωνῆ). Καὶ

ἐννοεῖτε ὅτι δὲν θὰ τολμήσω νὰ εἶπω ὅτι ἀπὸ κρυψάν ὑμῖν!

ΤΟΡΣΗ

(ὁμοίως).

"ὦ! θὰ λαλήσητε!

ΠΑΥΛΟΣ

Μὲ νομίζετε ἥττον ἐχέμυθον γυναικός;

ΤΟΡΣΗ

"Ἄθλιε!...

ΠΑΥΛΟΣ

Φεισθῆτε τῶν πομπωδῶν αὐτῶν λόγων, εἰτινες οὐδὲ λέξιν θὰ μοὶ ἀποσπάσωσι.

ΤΟΡΣΗ

Ἄρκεῖ!... ὁ τόπος τῆς συνεντεύξεώς μας

ΠΑΥΛΟΣ

Τῆς συνεντεύξεώς μας;

ΤΟΡΣΗ

Μοὶ φαίνεται ὅτι κατόπιν μιᾶς τοιαύτης ἐξομολογήσεως...

ΠΑΥΛΟΣ

Ἐξομολογήσεως;

ΤΟΡΣΗ

Ἡ σιωπὴ σας δὲν εἶναι ἀρκύσα ὁμολογία;

ΠΑΥΛΟΣ

"Ὅπως ἀγαπᾶτε... (κατ' ἴδιαν) Καὶ πάλιν μοναχίαν... Εἰς τὴν πίστιν μου ἕως αὐτῆ με σῶση ἐντελῶς... (γεγωνοῖς τῆ φωνῆ) Ἄλλ' ἐὰν μοὶ ἐπετρέπετο νὰ ὑπερασπίσω τὴν κυρίαν Τορσῆ;

ΤΟΡΣΗ

Ἡ ὑπεράσπισίς σας εἶναι νέα ὕβρις . . . Ὁ τόπος τῆς συνεντεύξεως ;

ΠΑΥΛΟΣ

Ὀλίγον μὲ μέλλει κύριε· ἀφοῦ οὕτω θέλετε, ὀρίσατε ὑμεῖς αὐτοὶ τὸ μέρος, τὰ ὄπλα καὶ τὴν ὥραν.

ΤΟΡΣΗ

Καλά ! ὁ Λαβινιανὸς ἀπορασίτη . . . μετ' ὀλίγον θὰ σὰς ἐπανεύρω εἰς τὸν οἶκόν του.

ΠΑΥΛΟΣ

Μετ' ὀλίγον κύριε, θὰ ἦμαι εἰς τὰς διαταγὰς σας. (κατ' ἴδιαν) Τὸ θέλει, λοιπὸν ἔστω ! καθύστερον ἔσως ἐκεῖνη θὰ τῷ ἔλεγε τὰ πάντα (γεγωνοῖα τῆ φωνῆ) Λοιπὸν, μετ' ὀλίγον !

ΣΚΗΝΗ Δ'.

ΤΟΡΣΗ

(μόνος).

Λοιπὸν τὰ πάντα μοὶ ἐκφεύγουσι καὶ ὅσῳ μᾶλλον προσπαθῶ νὰ εἰσδύσω εἰς τὸ φρικῶδες αὐτὸ μυστήριον, τόσῳ μᾶλλον συμπυκνοῦται περὶ ἐμὲ τὸ καλύπτον αὐτὸ σκότος . . . Καὶ αὐτὸς ἀκόμη ὁ ἄνθρωπος, ὁ ἐπὶ διαφθορᾷ κομπάζων, τηρεῖ σιγὴν αὐθάδη. Καὶ ὅμως . . . ὄχι, δὲν δύνωμαι νὰ τὸ πιστεύσω ! Ἀδύνατον ἢ ἄντανόν τι νὰ ἡγάπησέ ποτε τοιοῦτον ἄνθρωπον ! . . . ἀλλὰ τότε ἐὰν τοιοῦτ' τι δὲν συνέβη, εἶναι ἀληθές ὅ,τι μοὶ εἶπεν ἐκεῖνη. (Χωρεῖ ὅπως εἰσέλθῃ πρὸς τ' ἀριστερά, ἢ δὲ θύρα τοῦ βάλους ἀνοίγεται).

ΣΚΗΝΗ Ε'.

ΤΟΡΣΗ, ΓΑΖΕΡΩΤΟΣ, Η ΚΟΜΗΣΣΑ, ΚΑΜΙΑΛΛΗ
ΓΑΖΕΡΩΤΟΣ

(εἰσερχόμενος καὶ ὁμιλῶν εἰς τὸ βάλος).

Καλῶς ! Ἰσχυρὰ εἶναι μόνος εἰς τὸ ἐργαστήριόν σου.

ΤΟΡΣΗ

Ὁ Κύριος Γαζερῶτος ! . . .

ΓΑΖΕΡΩΤΟΣ

Ἐλθετε, κυρία μου, ἔλθετε !

ΤΟΡΣΗ

(ἐκπληκτος).

Ἡ Μαρκησία ! Ἡ Κόμησσα ! . . . (προχωρεῖ).
Κυρία μου . . .

ΓΑΖΕΡΩΤΟΣ

Κύριε Τορσῆ, αἱ κυρίαί αἵτινες ἐπιθυμοῦσι νὰ σὰς ὁμιλήσωσι μὲ παρεκάλεσαν νὰ τὰς συνοδεύσω . . .

ΤΟΡΣΗ

Ἄρκει . . . Ἀλλὰ, σύγγνωτέ μοι νὰ σὰς ἐρωτήσω εἰς τί ὀφείλω νὰ ἀποδώσω τὴν τιμὴν ἐπισκέψεως . . .

Η ΚΟΜΗΣΣΑ

Ἦτις δὲν θὰ σὰς ἐκπληκτῆ πλέον, κύριε, ὅταν μάθῃτε τὸν σκοπὸν αὐτῆς.

ΤΟΡΣΗ

Εὐχρηστηθῆτε νὰ μοὶ τὸν ἀνακοινώσητε. (χωρεῖ ὅπως φέρῃ καθίσματα).

ΚΑΜΙΑΛΛΗ

(ἐναντιουμένη).

Εἶναι περιττὸν, κύριε.

Η ΚΟΜΗΣΣΑ

Χθὲς ὁ κύριος δὲ Σανζιρών μᾶς ἀφῆκεν ὀλίγον κατόπιν ὑμῶν . . .

ΤΟΡΣΗ

Τὸ γνωρίζω, κυρία μου . . .

Η ΚΟΜΗΣΣΑ

Ὅχι γνωρίζετε βεβαίως ποῦ ὑπῆγε.

ΤΟΡΣΗ

Τὸ ἀγνοῶ, κυρία μου.

ΚΑΜΙΑΛΛΗ

(δεικνύουσα αὐτῇ ἐπιστολήν).

Τὸ ἀγνοεῖτε ; . . . Ἄγνοεῖτε λοιπὸν ἐπίσης καὶ τὸ περιεχόμενον τῆς ἐπιστολῆς ταύτης.

ΤΟΡΣΗ

(μετ' ἐκπλήξεως).

Τῆς ἐπιστολῆς ταύτης ; . . .

ΚΑΜΙΑΛΛΗ.

Ἀναγνώσατε, κύριε.

ΤΟΡΣΗ

Ἡ ἐπιστολὴ αὕτη . . . (ἀναγινώσκει) « Ἐγείνετε τέλος πάντων γνωστὸν ποῖα εἶναι ἢ μετὰ τοῦ κυρίου Τορσῆ κατοικοῦσα γυνή . . . » (παρρηθεῖ παράπαν τὸ τέλος τῆς ἐπιστολῆς).

ΚΑΜΙΑΛΛΗ

Δὲν ὑπάρχει ὑπογραφή.

ΤΟΡΣΗ

(ἀναγινώσκων).

« Καὶ τὸ μυστικὸν αὐτὸ ἐπιθυμῶ ὁ γράφων νὰ τὸ ἐμπιστευθῇ εἰς τὸν κύριον Γαζερῶτον . . . »
Εἰς τὸν κύριον Γαζερῶτον !

ΓΑΖΕΡΩΤΟΣ

Ἐξακολουθήσατε.

ΤΟΡΣΗ

« Ὁ κύριος Γαζερῶτος δικαιούται νὰ μάθῃ τὸ ἐν λόγῳ μυστικὸν καθὼς φίλος τῆς κυρίας Δὲ Σανζιρών, ἣν ἡ ἀποκάλυψις αὐτῆ ἐνδιαφέρει σπουδαίως . . . » (πρὸς τὴν Καμιλλὴν ἡμᾶς, κυρία)

ΓΑΖΕΡΩΤΟΣ

Καὶ ἐνεκα τούτων ἐπέδειξα ἀμέσως τὴν ἐπιστολήν ταύτην εἰς τὸν κύριον Δὲ Σανζιρών.

ΚΑΜΙΑΛΛΗ

Εἰς τὸν κύριον Δὲ Σανζιρών, ὅστις ἔκτοτε δὲν ἐφάνη οὐδ' εἰς τὸ ἐν Παρίσιος μέγαρόν του, οὐδ' εἰς τὴν οἰκίαν τινος τῶν φίλων του ἐγένετο, οὕτως εἰπεῖν, ἄφαντος.

ΤΟΡΣΗ

(ἐκπληκτος).

Ἄφαντος λέγετε ;

ΚΑΜΙΑΛΛΗ

Καὶ ὡς ἐκ τῶν διὰ τῆς ἐπιστολῆς ταύτης ἀποκαλυπτομένων περὶ τῶν σχέσεων, αἵτινες ὑφίστανται μεταξὺ τοῦ συζύγου μου καὶ τῆς γυναικὸς ἣτις κατοικεῖ μετ' ὑμῶν . . .

ΤΟΡΣΗ

(καταστέλλων κίνημά τι).

Τῆς γυναικὸς !

ΚΑΜΙΑΛΛΗ

Ἦλθον πρὸς ὑμᾶς, κύριε, ὅπως σὰς παρακαλέσω νὰ μοὶ δώσητε, ἐν δύνασθε, πληροφορίας τινὰς ἐπὶ τῆς ἐξαφανίσεως τοῦ κυρίου Δὲ Σανζιρών.

ΤΟΡΣΗ

Ἐγώ ! . . .

ΚΑΜΙΑΛΛΗ

Ἦμεῖς ἢ τὸ πρόσωπον τὸ ἐν τῇ προκειμένῃ ἐπιστολῇ ὑποδεικνυόμενον.

ΤΟΡΣΗ

Ἐκεῖνη !

ΚΑΜΙΑΛΛΗ

Ἐχετε τὸ δικαίωμα νὰ τὴν ἐρωτήσητε.

ΤΟΡΣΗ

Νὰ τὴν ἐρωτήσω ; . . . Ὅχι, κυρία· ἄλλως τε δὲν ἔχω νὰ φροντίσω περὶ τῆς ἐπιστολῆς ταύτης.

ΚΑΜΙΛΑΗ

(πρὸς τὴν κόμησσαν).

Τότε, μήτ' ἐρ μου, ἐννοεῖται ὅτι μετὰ τὴν τοῦ συζύγου μου ἐξαφάνισιν, δὲν ὑποχρεούμεθα πλέον εἰς ἀνασκοπὴν.

Η ΚΟΜΗΣΣΑ

Καὶ θὰ τὴν πειθαναγκάσωμεν νὰ ἀπολογηθῆ δικαστικῶς.

ΤΟΡΣΗ

Δικαστικῶς; κυρία!

Η ΚΟΜΗΣΣΑ

Δικαστικῶς, καὶ μάλιστα, ἐν τῇ ἀνησυχίᾳ μου, καὶ δικαίως, περικάλεσα τὸν κύριον Γαζερῶτον νὰ προσβῆ εἰς προκαταρκτικὸν τι διάβημα.

ΚΑΜΙΛΑΗ

Διότι, κύριε, εἶναι φρικτὸν νὰ τὸ εἶπῃ τις... ἀλλὰ δικαιοῦμαι νὰ ὑποπτεύω καὶ ἐγκλημά τι.

ΤΟΡΣΗ

Ἐγκλημα! (κατ' ἴδιαν) Θεέ μου! . . . Θεέ μου! . . . εἶναι δυνατόν . . . καὶ οἱ φρικώδεις ἐκείνοι λόγοι οὐ; καὶ εἶπε . . . Φόνον! Κλοπὴν!..

Η ΚΟΜΗΣΣΑ

Τί λέγεις;

ΤΟΡΣΗ

(κατ' ἴδιαν).

Καὶ χθὲς ἐθορυβήθη εἰς τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου Γαζερῶτου . . . (πρὸς τὸν Γαζερῶτον) Καὶ ἡ ἐπιστολὴ αὕτη ἀπευθύνθη πρὸς ὑμᾶς; κύριε

ΓΑΖΕΡΩΤΟΣ

Πρὸς ἐμέ.

ΤΟΡΣΗ

Ἦμεῖς ἐμέλλετε νὰ υπάγητε εἰς τὴν συνέντευ-

ξιν ἐκείνην ἀπὸ τῆς ὁποίας δὲν ἐπανήλθεν ὁ κύριος Δὲ Σανζιρών;

ΓΑΖΕΡΩΤΟΣ

Ναί, κύριε.

ΤΟΡΣΗ

(μετ' ἀπελπιστικῆς κραυγῆς).

Ὁ Θεέ μου! συμβαίνει τῷ ὄντι ἐγκλημά τι.

ΚΑΜΙΛΑΗ

Τὸ πιστεύετε;

ΤΟΡΣΗ

(χ' ἠρῶν πρὸς τὸν Γαζερῶτον).

Ἄλλὰ θὰ τὴν γνωρίζετε ὑμεῖς, κύριε, τὴν γυναῖκα αὐτὴν;

ΓΑΖΕΡΩΤΟΣ

Ἐγώ; . . .

ΤΟΡΣΗ

Ἦμεῖς! . . . Εἶπατέ μοι τίς εἶναι ἡ γυνὴ αὕτη, εἶπατέ μοι ὡσαύτως ἐὰν ὀφείλω νὰ τὴν σώσω ἢ νὰ τὴν ἐγκαταλείψω εἰς τὴν ἀνθρωπίνην δικαιοσύνην (ἀνοίγει τὴν πλαγίαν θύραν καὶ κράζει) Ἄντωνία!

ΓΑΖΕΡΩΤΟΣ

(παρατηρῶν).

Ἦψιστε Θεέ!

ΤΟΡΣΗ

Τί συμβαίνει λοιπόν;

ΓΑΖΕΡΩΤΟΣ

(ὀπισθοδρομῶν ἔντρομος).

Ἦ Εὐλαλία!

Η ΚΟΜΗΣΣΑ ΚΑΙ ΚΑΜΙΛΑΗ

Ἦ Εὐλαλία!

ΤΟΡΣΗ

(μὴ ἐννοῶν)

Εὐλαλία! . . .

ΓΑΖΕΡΩΤΟΣ

Ναί, αὐτὴ εἶναι! ἡ Εὐλαλία Ποντουᾶ! . . .

Η ΚΟΜΗΣΣΑ καὶ ΚΑΜΙΛΑΗ

Ἦ Εὐλαλία Ποντουᾶ! . . .

("Ἐπειτα τὸ τέλος)

ΤΟ ΛΟΓΙΚΟΝ ΕΙΝΑΙ ΑΣΘΕΝΕΙΑ

ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

(ΗΣ ΑΠΗΛΛΑΓΗΣΑΝ ΤΑ ΛΟΙΠΑ ΖΩΑ)

ἐπὶ ΦΑΛΕΖ

—

Ἀθήνησι, 4 Ἰανουαρίου 1872.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ.

Ἄλλοτε, ἀγαπητὲ συμπολίτα, οἱ ἀρχαῖοι ἐόρταζον τὴν ἡμέραν ταύτην, καὶ ἡ χαρὰ διὰ τὴν γεννήσιν καὶ ἀνανέωσιν τῶν ἀνθρωπίνων γενεῶν ἦτο ἐξωγραφημένη εἰς ὅλων τὰ πρόσωπα. Ἄλλ' ἡμεῖς οἱ νεώτεροι, καταστάντες διὰ τοῦ χρόνου, τῆς δυστυχίας καὶ τῶν συμφορῶν πρακτικώτεροι, ἄς ἐξετάσωμεν ὑπὸ ὅλως ιδιότροπον μέθοδον — διὰ νὰ διασκεδάσωμεν συγχρόνως — ἂν ὁ ἄνθρωπος εἶχε τὸν προορισμὸν ἐν παρουσιάξει.

I.

Ἦ ἐν γένει πλάσις κατὰ τὴν Παλαιὰν Διαθήκην καὶ τοὺς συμπερασμοὺς τῶν ἰδιοτρόπων.

Ἀφοῦ ὁ Θεὸς — βαρυνθεὶς τὴν ἀλάτρευτον τῆς ἀθανασίας του μονοτονίαν — ἀπεφάσισεν ἐκ τοῦ μηδενὸς νὰ γεννήσῃ τὸν κόσμον — παρήγαγεν ὅλους τοὺς ἀστέρας καὶ τὴν γῆν — ἐχώρισεν αὐτὴν εἰς ὕδωρ ἄλυτον καὶ χοῦν ἀνούσιον — ἐφύτευσε κατόπιν ἐπ' αὐτῆς τὴν ἀκίνητον ζωὴν, οἶον τὰ δένδρα, τὰ ὄστρακα, τοὺς σπόγγους, τὰ κοράλια κλπ. — ἐποίησε μετὰ ταῦτα

τὴν κινήτην ζωὴν, ἥτοι ἐν μὲν τῇ ξηρᾷ τὸν ὄνον, τὴν κάμηλον, τὸν ἐλέφαντα κτλ. ἐν τῇ θαλάσσει τὴν φάλαιναν, τὸν οὐτάποδα, τὸν καρχαρίαν κτλ. ἐν τῷ αἰθέρι τὸν κόρακα, τὴν περιστερὰν, τὴν νυκτερίδα τὸν ἀετὸν κτλ. ἐν γένει, μετ' ἄλλας λέξεις, τὰ ζῶα, τοὺς ἰχθύας καὶ τὰ πτηνά — ἀπεφάσισεν ἐπὶ τέλος πρὸς εὐχαρίστησιν τοῦ ἰδίου νὰ πλάσῃ καὶ ἐκλεκτὸν τι νήπιον, τὸ ὅποσον ν' ἀφήσῃ ἐπὶ τῆς γῆς δίκην κυριάρχου ἀντιπροσώπου ἢ ἀντιβασιλέως κατὰ τὰς ἀπουσίας του, καθόσον, ὁρθῶς κρίνοντες καὶ διὰ νὰ μὴ κληθῶμεν ἐγωῖσται, δὲν εἶναι μόνος ὁ ἰδικὸς μας πλανήτης, ὅστις ἐφείλκυσε τὴν πρόνοιαν τοῦ Ὑψίστου καὶ κατοικεῖται, καὶ ὅστις μόνος εὐφραίνεται τὰ θεῖα δῶρα. Ἐπομένως ἡ ὑψίστη ἐποπτεία, ἐσκορπισμένη εἰς ὅλον τὸν κόσμον, δὲν δύναται ν' ἀπασχολῆται ἰδίως ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ εἶχεν ἀντιπροσώπου — πρωτοσχόλου — ἀνάγκην.

Ἐπλασε λοιπὸν τὸν ἄνθρωπον λαβὼν χοῦν ἐκ τῆς γῆς — ἐνεφύσησεν αὐτῷ πνοὴν ζωῆς καὶ μετὰ τὸ πέρας τοῦ ἔργου του, παρατηρήσας ὅτι αἱ χεῖρες του ἦσαν *λασπωμέναι*, ἐκρότησεν αὐτὰς, ὅπως τὸν φέρωσι λεκάνην νὰ νιφθῇ.

Ὁ Μιχαὴλ Ἀρχάγγελος ἔτρεξε πρῶτος εἰς τὴν πρόσκλησιν, ἀλλὰ παρατηρήσας τὰς χεῖρας τοῦ Ὑψίστου ὁμοιοζούσας πηλοποιῶ ἐξεπλάγη.

— Πρὸς τί ἡ ἐπιληξίς σου, εἶπεν ὁ πλάστης εἰς τὸν θυρωρὸν του — διότι, πρὸ τοῦ ἀποστόλου Πέτρου, ἦτο θυρωρὸς τοῦ Παραδείσου ἄγγελος, κατὰ τὴν Γραφήν, κρατῶν πυρίνην βρομφίαν — Ἄ! ἐνόησα. ἔβλεπες τὰς χεῖράς μου βυπαράς. Ἐπλασα, τέκνον μου, καὶ τέλειόν τι ζῶον, τὸν ἄνθρωπον, δώσας εἰς αὐτὸν πλήρη ἐξουσίαν ἐπὶ τῆς γῆς.

— Ἀπὸ *λάσπη*; Καλῶς, ἀπήτησεν ὁ χαρῆς καὶ γελασῖνος ἄγγελος — ὅπως εἶνε χαριέστατοι ὅλοι οἱ ἄγγελοι, ἐνῶ οἱ διάβολοι εἶναι σκυθρωποὶ, καὶ διὰ τοῦτο οἱ τελευταῖοι ἐπιτυγχάνουν παντοῦ, καὶ κυρίως εἰς τὴν σημερινὴν Ἐλλάδα, εἰς ἣν οἱ γελασῖνοι (ἔστω καὶ ἂν ἦνε ἰκανοὶ) θεωροῦνται παραξένως, ἐνῶ οἱ σκυθρωποὶ καὶ σοβαροὶ (ἔστω καὶ ἀνίκανοι ἂν ἦνε, καὶ πνεῦμα βροῦς ἂν ἔχωσιν) θεωροῦνται σπουδαῖοι, καὶ διὰ τοῦτο εἴμεθα καὶ πρότυπον.

— Ὁ ἀνθρωποπλάστης ἰδὼν τὸ μειδιάμα τοῦ ἀγγέλου καὶ γνωρίζων αὐτὸν — πρὸ ἀμνημονεύτων αἰώνων ὄντα εἰς τὴν ὑπηρεσίαν του — τὸν ἠτένισε λοξῶς, καὶ ἐξακολουθῶν διὰ τοῦ νιψίματος νὰ ἀπαλλάσσεται τῆς ὀχληρᾶς λάσπης,

επανάλαβε με ὀλίγον τόνον, τέκνον μου! ἔπλασα τὸν ἄνθρωπον, τὸ ἐκλεκτόν μου ζῶον.

— Ναί! ἐπέειπεν ὁ εἰλικρινὴς ἄγγελος μετὰ τὸν αὐτὸν τόνον, τὸν ἄνθρωπον, τὸ ἐκλεκτόν σου ζῶον!

Ὁ Πλάστης ἔδειξεν ὅτι δὲν ἐπρόσεξε, καὶ καθάρισεν τὰς χεῖράς του, τοῦ εἶπεν, ἄς ἐξέλθωμεν εἰς τὸν ἐξώστην τοῦ οὐρανοῦ, νὰ ἴδωμεν τὸν κόσμον ἡδὴ περαιωθέντα. Ἐκίθην θὰ καταβῶμεν εἰς τὸν παράδεισον νὰ θαυμάσωμεν τὰ ζῶα...

Ὁ Ἀρχάγγελος, ἐξακολουθῶν νὰ μειδιᾷ μετὰ μείδιαμα ἀγγέλου καὶ κινῶν τὴν κεφαλὴν, τὸν ἠκολούθησε.

2.

Τὸ πᾶρ — ἐκτός τοῦ ἀνθρώπου — εὐγνωμοεῖ πρὸς τὸν Ὑψίστον.

Ἄμα ἀνεφάνη ὁ Ὑψίστος, ὁ Ἥλιος ἀνέτειλε λαμπρῶς ἐπὶ τοῦ ὀρίζοντος — ὁ Ζέφυρος, ἡ αὔρα καὶ ἡ πρωϊνὴ δρόσος τοῦ Μαῦτου, πνεύσαντες, ἐπὶ μὲν τῆς γῆς ἔκαμον τὴν ἀκίνητον ζωὴν νὰ προσκυνῆσθαι διὰ κλίσεως τὴν θεότητα, ἐπὶ δὲ τῆς θαλάσσης παρήγαγον κύμα χανόμενον καὶ ἀναφαινόμενον κλιμακοειδῶς πρὸς τὴν Ἀνατολὴν — ὁ ἐναρμόνιος θροῦς τῶν σειομένων φύλλων καὶ ὁ ἠχητικὸς φλῆις τῶν κυμάτων, κρουόντων τὴν ἀκτὴν, ἔλαμον διφωνίαν, συμψάλλοντες δοξολογίαν πρὸς τὸν ἀβασιλέα τῶν οὐρανῶν καὶ ποιητὴν τῶν ὄλων — ἡ κινήτῃ ζωὴ προσήλθεν ὡς ἐξ αὐτομάτου καὶ ἐγονυπέτησεν ἡμικυκλίως, ἀτενίζουσα τὴν Ἀνατολὴν μετὰ τὸ βλέμμα τῆς εὐγνωμοσύνης.

Ὁ Θεὸς ἠλόγησεν. Τὰ ζῶα, αἰσθανόμενα τὸν ἀκοίμητον ὀφθαλμὸν τοῦ παντοδύναμου ἐρριμένον ἐπ' αὐτῶν, ἤνοιξαν τὴν καρδίαν των καὶ ἀνέκραξαν εὐγνωμοσύνην. Μόνος δὲ ὁ ἄνθρωπος ἄνευ ἐκφράσεως ἤνοιξε τὸ στόμα του καὶ ἐσχέθη μετὰ ὑποκριτικῆς προσποιήσεως ἀκίνητος ὡς οἱ εἰς προσοχὴν στρατιῶται. Διὰ νὰ μ' ἐνοήσης κάλλιον, ἀγαπητὲ ἀναγνώστα, σοὶ προσθέτω ὅτι ὁ ἀχάριστος ἄνθρωπος ἐστάθη ἀπέναντι τοῦ βλέμματος τοῦ Ὑψίστου, ἀντὶ νὰ ἐκφράσῃ εὐγνωμοσύνην, ἀπαρallάκτως ὅπως εἰς τὰς ἡμέρας μας — ἐπὶ τοῦ μακαρίτου Ὁθωνος — κατ' ἀπομίμησιν οἱ ἀφωσιωμένοι καὶ φίλοι ἐν τῇ εὐτυχίᾳ του μετὰ τὰ διδόμενα δειπνα, κάμνοντες περὶ αὐτὸν κύκλον καὶ ἀναμένοντες νὰ τοὺς ὀ-

μιλήσῃ, ἤνοιγον τὸ στόμα των, ἀλλ' οὐχὶ καὶ τὴν καρδίαν των.

Ὁ μέγας ἀρχιτέκτων τοῦ σύμπαντος ἐπρόχωρησε, καὶ διερχόμενος ἔμπροσθεν τῶν ζώων, ἐπλησίασε τὸν βῶν καὶ εἶπεν

— Εἶσαι εὐχαριστημένος;

— Εὐγνωμονῶ νυχθημερόν, Ὑψίστε. Μετὰ τεσκεύασας δυνάμενον διὰ τῆς ἰσχύος μου νὰ καλλιερῶ τὴν κοινὴν μητέρα καὶ τρέφω διὰ τῆς προσωπικῆς ἐργασίας μου (ὡς οἱ λαοὶ τοὺς κρηφῆρας) τὸ ἐκλεκτόν σου ζῶον. Διὰ δὲ τοῦ ἀφθόνου γάλακτος τῆς συζύγου μου, καὶ τοῦ κατασκευαζομένου ἐξ αὐτοῦ τυροῦ καὶ βουτύρου, τρέφω ἐπίσης τὸ ζῶον τῆς εὐνοίας σου. — Εὐγνωμονῶ ἐς αἰεὶ.

— Ἔστο εὐλογημένον, ὑγιὲς καὶ δυνατόν, ἀπὴντησεν ὁ Ὑψίστος. Ζῆθι κανονικῶς, ἀθροῦσως καὶ ἡσύχως. Ἐν τῇ φάτῃ σου ὀρίζω νὰ γεννηθῇ ὁ μονογενὴς Θεάνθρωπος, πρὸς σωτηρίαν τοῦ ἐκλεκτοῦ μου ζώου. Ἐκτός δὲ τῶν ἀγαθῶν τούτων διὰ τῶν ἰδίων μαστῶν τῆς συζύγου σου θέλω δώσει τὸ ἴμα (τὴν δαμαλίδα) μιᾶς ἀσθενείας τοῦ ἀδυνάτου ἐκλεκτοῦ μου ζώου. Ὀρίζω πρὸς τούτους νὰ συνοικῆς μετὰ τὸν ἄνθρωπον αἰεποτε καὶ νὰ ζῆς μετ' αὐτοῦ ἐν ἁρμονίᾳ.

Μετὰ τὸν βῶν ἴστατο ὁ ὄνος.

— Εἶσαι εὐχαριστημένος; τοῦ εἶπεν.

— Εὐγνωμονῶ διπλασίως τοῦ βοῦς, διότι, ἐκτός τῶν ἄλλων ἀγαθῶν, ἅτινα μοῦ ἐπεδαψίλευσας, ἐκτός τῆς ἀπολύτου κατοχῆς τῆς πιστῆς μου συζύγου, μετὰ κατέστησας (ὡς νῦν οἱ μουσουλμάνοι) ἐργολάβον τῆς κυρίας ἵππου φορβάδος καὶ τῆς κυρίας βοῦς ἀγελάδος.

Λέγων ταῦτα μετὰ φωνῆς δυνατῆς — ἐπειδὴ ἦτο τῷ ὄντι ὄνος — ἔρριψε βλέμμα ὀνικόν ἐπὶ τῆς κυρίας ἀνθρώπου. Ἄλλ' ἡ Εὐα ἀνυπόμονος εἶχε — μ' ὄλην τὴν ἀπαγόρευσιν τοῦ Ὑψίστου, καὶ ἄνευ τῆς ἀδείας τοῦ κυρίου συζύγου τῆς — ἐκλέξει τὸν ἐργολάβον τῆς — τὸν διάβολον μεταμορφωμένον εἰς ὄφιν — μετὰ τὸν ἀθῶον σκοπὸν νὰ τὴν κρατῇ συνοδίαν, καὶ νὰ τὴν διηγῆται ἱστορίας, ὅταν ἀπουσιάζῃ τὸ ἄρρεν ἡμῶς τῆς, δι' ἰδιαιτέρας του ἢ ὑποθέσεις τοῦ κράτους.

Ὁ παρακολουθῶν ἀρχάγγελος, ἰδὼν τὴν κτηνώδη ἐπιθυμίαν τοῦ ἀναιδοῦς ὄνου, ἐψιθύρισε ἑώρα ἐννοῶ. διὰ τὴν ὁ Θεὸς σὲ προώρισε διὰ δοῦλον καὶ διὰ ξίλο.

Ἄλλ' ὁ ὄνος, ἀφελούμενος ἀπὸ τὴν μακροθυμίαν τοῦ Ὑψίστου, καὶ ἐννοῶν ὅτι τὸ προαποφασισμένον δὲν ἀνακαλεῖται,

— Μόνον δοῦλον τοῦ ἀνθρώπου μὴ με καταστήσης, Θεέ μου, εἶπε, διότι εἶνε τὸ ἐκλεκτόν σου ζῶον — τὸ ἔχεις χαδιάρικο, καὶ ἔγινε πολὺ διστραμμένο· θὰ με κακομεταχειρίζεται.

— Ἐχε ὑπομονὴν, ἀπήντησεν, ὁ πολυέσπλαγχνος, καὶ ἐβιάσε πρὸς τὸν χοῖρον, ἀποτεινὰς τὴν ἰδίαν ἐρώτησιν.

— Εὐγνωμονῶ ἀπειράκις, Θεέ μου, εἶπεν ὁ χοῖρος, διότι κυλιόμενος εἰς τὴν λάσπην (ἀπαρallάκτα, ἀναγνώστὰ μου, ὅπως κυλῶνται σήμερον οἱ πολιτικοὶ τῆς Ἑλλάδος) ἐπαρκούμαι εἰς τοῦτο, καὶ αἰσθάνομαι μάλιστα εὐδαιμονίαν.

Σημειώσατε, ὅτι ὁ Ὑψίστος, συνεννούμενος μέχρι τῆς στιγμῆς ἐκείνης εἰς τὴν Ἀθηναικὴν κατὰ τοὺς σοφοὺς τῆς Πλάκας, τῶν Ἀθηνῶν συνοικίας, παρετήρησεν ὅτι ὁ χοῖρος — ὅπως κάμνον οἱ ξενιτευμένοι — τὸν ἀπήντησεν εἰς γλώσσῃν ἑτέραν, ἣτις δὲν τὸν ἐφάνη ἀσχημῆς. Θέλων δὲ νὰ δείξῃ τὴν εὐαρέσκειάν του — ἐλλείψει παρασῆμων, ἀγνώστων τότε — ἐπειδὴ ἐκυλίετο εἰς τὸ ὑλικόν, παρὰ τοῦ ὀποίου ἐπλάσθη ὁ ἄνθρωπος, τοῦ εἶπεν

— Πρὸς ἐνδειξὴν τῆς εὐνοίας μου καθιστῶ τὴν γλώσσάν σου παγκόσμιον καὶ τοῦ πολιτισμοῦ.

Διὰ τοῦτο — ἔλτοτε ἀκόμη — ὁ ἀγνοῶν τὴν γλώσσῃν τοῦ χοίρου — μετονομασθεῖσαν Γαλλικὴν — θεωρεῖται ἀγροῖκος, μολοντί οἱ Γερμανοὶ ἀπὸ φθόγου καὶ ζήλια προσπαθοῦν νὰ ἀντικαταστήσωσι τὴν γλώσσάν των.

Ὁ τοῦ παντός κτίστης ἐξηκολούθησε τὴν ἐπιθεώρησιν του, καὶ ἀφοῦ ἀπέτεινεν εἰς ἐν ἕκαστον τῶν ζώων ἰδίαν ἐρώτησιν, κατόπιν ἠλόγει καὶ παρήρηστο.

Ὁ Ἀρχάγγελος ἠκολούθει σιωπηλῶς ἄλλοτε μειδιῶν καὶ ἄλλοτε παραξενευόμενος, πλὴν δὲν ἠδυνήθη νὰ κρύψῃ τὴν ἐκπληξίν του, ὅτε εἶδε τὸν ὀκτάποδα. Ἐστάθη πρὸς στιγμὴν καὶ τὸν παρετήρει — ἐπιτήθειον καὶ τρομερὸν ζῶον, εἶπε καθ' ἑαυτὸν, εἶνε· δύναται καὶ ἐθνους ὀλοκλήρου ν' ἀπορροφήσῃ τὴν ἰκμάδα. Ὅ,τι δὲ τοῦ ἔκαμεν ἐντύπωσιν, ἦτο τὸ ἀκατάβλητόν του, διότι ἦτο τὸ σύνολον ἐκ νεύρων καὶ ὅπου προσεκολλᾶτο, μόνον ἐκουσίως ἠδύνατο ν' ἀποσπασθῇ. Ἠρχισε νὰ φοβῆται, καὶ μηχανικῶς ἔθεσε τὴν χεῖρα εἰς τὴν ῥομφαίαν του· ὁ δ' ὀκτάπους ἠνωρθῶθη, καὶ τότε ὁ ἄγγελος μειδιάσας — ὡ

πανούργον! τοῦ εἶπεν, ὄρων τὸν τράχηλόν του, τέλος πάντων εἶδον ποῦ εἶσαι τρωτόν.

Οἱ ἄνθρωποι, ἀγνοοῦντες τὸ τοιοῦτον σήμερον, ὅπως τὸν κάμωσι νὰ φοβῆσθαι, τὸν κτυποῦν ἐπὶ πέτρας λείας πολλάκις.

Ὁ Θεὸς τέλος πλησίασας μετὰ τὸν οὐραγγοτάκτον τὸν ἄνθρωπον ἐφάνη πρόσχαρις ἐπὶ πλειότερον.

— Ἐκλεκτόν μου ζῶον! τοῦ εἶπε μεθεῖνα φωνῆν. Εἶσαι εὐχαριστημένος;

Τὸ ἀνθρώπινον ζεύγος, ἀντὶ νὰ εἶπῃ εὐγνωμονῶ, ὅπως καὶ τὰ λοιπὰ ζῶα, ἀπήντησεν ὑπεροπτικῶς,

— Ἐγώ! ὡ βεβαίως εἶμαι· διότι ἐγώ εἶμαι εἰκὼν καὶ ὁμοίωμα τοῦ μόνου Ὑψίστου· εἶμαι καὶ ἐγώ θεότης. Ἐγώ ἐξουσιάζω τὴν γῆν, τὴν θάλασσαν καὶ τὰ ἐν αὐταῖς. Ἐγώ εἶμαι κατὶ πλειότερον σοῦ, διότι γίνομαι καὶ διάβολος, ὅταν θελήσω, ἐνῶ σὺ δὲν δύνασαι. Διάβολος, καλλίτερος τοῦ πραγματικοῦ, διότι εἶμαι κολοβός, ἐνῶ ἐκεῖνος ἔχει οὐρανὸν ὡς κύων.

Καὶ μάλιστα, προσέθηκεν ἡ Εὐα, διακόψασα τὸν σύζυγόν της, ὡς πρὸς τὸ διαβολικὸν μέρος, τρέμε καὶ σὺ καὶ ὁ διάβολος ἀπέναντί μας.

Τρέμε καὶ σὺ καὶ ὁ διάβολος, ἐπανάλαβε μηχανικῶς ὁ διακοπεῖς Ἀδάμ, ὅπως κατὰ τρομος, ἄμα ἤκουσε τὴν φωνὴν τῆς Εὐας, τὴν ὀποῖαν ἐφοβεῖτο πλειότερον τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ διαβόλου, ἐνθυμούμενος τοὺς πόνους καὶ τὴν ἀγωνίαν, ὅς ὑπέστη, ὅταν ὁ Θεὸς — ἂν καὶ τέλειος ἀνατόμος — ἀπέκοψε τὴν πλευρὰν αὐτοῦ, ὅπως μαγειρεύσῃ τὴν Εὐαν. Συνελθὼν ὅμως μετ' ὀλίγον ἐξηκολούθησε σκοπεύω μάλιστα νὰ κτίσω καὶ πύργον φθάνοντα μέχρι τοῦ οὐρανοῦ, διὰ νὰ σοῦ καταστρέψω τὸν οἶκον. Ἀκόμη θὰ ἴδῃς...

Δὲν ἐπρόφθασε νὰ τελειώσῃ, διότι ὁ γελαστῆνος συνοδὸς τοῦ Θεοῦ ἐγέλασε τοσοῦτον δυνατῶς, ὥστε ἐστράφησαν πρὸς αὐτὸν ὅλα τὰ βλέμματᾶ. Ἄλλ' ἐκεῖνος, γελῶν ἀφελῶς ἄμα καὶ συγκεχυμένως ὡς ἐκ τοῦ γέλωτος, ἔλεγε τὸ ἐκλεκτόν σου ζῶον!

Ὁ Ὑψίστος συνωφρῶθη ὀλίγον. Μὴ θέλων ὅμως νὰ ἀκυρώσῃ, ὡς ἐπεικῆς καὶ καλοκάγαθος, ὅ,τι ἀπεφάσισεν ἀπαξ,

— Ἄνθρωπε, εἶπεν. Ἔστο κυρίαρχος ξηρᾶς καὶ θαλάσσης καὶ τῶν ἐν αὐταῖς. Κτίζε πύργους καὶ παραπύργους, ἀλλὰ διὰ τὴν ὑπεροψίαν σου, ἐκτός τῶν ἀναποφεικτῶν κοινῶν ἀσθενειῶν, δίδω μίαν κατ' ἐξαιρέσιν εἰς σέ, τὴν

ἀσθένειαν, ἥτις καλεῖται *λογικὸν*. Ἔσο λοιπὸν *λογικὸς*, διὰ τὴν ζῆς ἀείποτε ἀνησυχῶς, ἀκανονίστως καὶ μὴ εὐχαιροσημένως εἰς τίποτε.

Κατόπιν, εὐλογήσας καὶ εἰπὼν «αὐξάνεσθε καὶ πλυθύνεσθε» διὰ τῆς μαγικῆς ῥάβδου, ἀπῆλθεν. Ὁ Ἥλιος συγχρόνως ἔδυσε, τὸ σκότος ἐπεσφύθη, καὶ νεκρική σιγή ἐπῆλθεν. Ἦτο νύξ, ἡ νύξ καθ' ἣν ὁ διάβολος ἔλαβε τὴν πρώτην συνέντευξιν κατ' ἰδίαν μὲ τὴν Εὐάν.

3.

Ὁ κύριος καὶ ἡ κυρία ἀνθρώπου.

Πρώτη ἠσθάνθη τὴν ἀσθένειαν «λογικὸν» ἡ κυρία ἀνθρώπου. Ἀνεγνώρισε ὅτι ἦτο γυμνή, καὶ ἠπόρει μάλιστα πῶς δὲν ἐρυθριῶσιν αἱ κυρίαί τῶν ἄλλων ζώων. Πάραυτα διεμαρτυρήθη εἰς τὸν Ἀδάμ διὰ τὴν γυμνότητά της, ὅστις, ἐξ ἑνὸς διὰ τὴν ἀκούρ τὰς φωνάς της, ἀφ' ἑτέρου, διότι καὶ εἰς αὐτὸν ἐφαίνετο ἡ γυμνότης παραξένως, τῆς εἶπε· «καλύφθητι».

Ἐκτοτε χρονολογεῖται ἡ *μύθα*. Ἡ κυρία ἀνθρώπου πρώτη ῥάπτει, λαβοῦσα ὄξυν λίθον καὶ φύλλα συκῆς — ἐλλείψει ἄλλου ὑφάσματος — κατάρθωσε τὴν σφύρα κατ' ἀρέκειαν, κάλυμμα τῆς κεφαλῆς, ὑποκάμισον, ὑποπόδια, καὶ ὅ,τι ἄλλο τὴν ἐχρειάζετο, ἀφοῦ ἔλαμε μυρίας τροποποιήσεις — ὅπως κάμνουσιν ἔκτοτε αἱ ἀπόγονοί της — ἀφῆσασα, ὡς ἐξυπνος πλέον, ἐκεῖνο τὸ ὅποσον συνηθίζεται σήμερον ὡς ἐκ περισσοῦ, καὶ τὸ ὅποσον ἠθελε τὴν στενοχωρήσει εἰς πρώτην περίστασιν. Ἀλλὰ ἐνδυσθεῖσα ἐν συνόλω, καὶ ἰδοῦσα τὸν ἑαυτὸν της εἰς λίμνην τινὰ τοῦ παραδείσου, ἔλαμε μίαν νέαν γενικὴν τροποποίησιν εἰς τὴν ἐνδυμασίαν της, κόπτουσα καὶ ῥάπτουσα πλέον τῶν δεκαπέντε ἡμερῶν ἀκόμη. Ἐκτοτε δὲ ἡ παροιμία κατὰ μεταφορὰν «κόπτει καὶ ῥάπτει».

Αἱ κυρίαί τῶν ἄλλων ζώων, κακόγλωσσοι ὡς ὄλα τὰ θήλας, ἐψιθύριζον ἀρκετὰ περιέργω διὰ τὴν κυρίαν ἀνθρώπου, καὶ κυρίως διότι τὴν ἔβλεπον μεταμφιέζομένην ἀνά πᾶσαν στιγμὴν, ἀλλ' αἱ κυρίαί, καὶ ἄς τὸ ὁμολογήσωμεν — ἐξαιρουμένης τῆς τυχῶν ἀναγνωστρίας μας — φθονοῦνται μεταξὺ τῶν, καὶ τὰ ἔλεγον ἀπὸ κακίας.

Ὁ κύριος ἀνθρώπος δευτέρος προσεδιήθη ἀπὸ τὴν ἀσθένειαν «λογικὸν». Ἐσκέφθη ὅτι δὲν ἠδύνατο τὴν συντροφείαν τὴν Εὐάν εἰς τὸν περίπατον, αὐτὴν μὲν ἐνδεδυμένην, αὐτὸς δὲ ὅπως

ἦτο γυμνός. Ὑπακούσας καὶ εἰς τὴν προτροπὴν αὐτῆς, ἔλαμε ἐνδύματα ἐπίσης καὶ ἐκάλυψε ὅλον τὸ σῶμα ἀπολύτως, ἐκτὸς τοῦ προσώπου, μὴ σκεφθεὶς τί ἠδύνατο τὴν τῶ συμβῆ.

Μετὰ τὸ πέρας τῆς ἐνδυμασίας ἐξῆλθον οἱ δύο εἰς τὸν περίπατον, ἀτενίζοντες μὲ ἀποστροφὴν τὰ λοιπὰ γυμνά ζῶα ὡς ἐνδεδυμένοι. Μάλιστα ἡ Εὐά ἐκάλυψε δύο ἢ τρεῖς φορές τὸ πρόσωπον κατὰ τὴν συνάντησιν τινῶν ἐκ τούτων. Ὁ Ἀδάμ ἦτο ἐνθουσιασμένος, ἀλλ' αἴφνης, ἐπειδὴ εἶχε προγευματίσει κατὰ κόρον, τῶ ἐπῆλθέ τι ἀναπόφευκτον, καὶ τῶ συνέβη κατὰ τι — ὅπερ συμβαίνει ἀπολύτως εἰς τὰ λογικὰ καὶ τὰ ἄλογα. Εὗρεθη ὁ κύριος ἀνθρώπος εἰς τὴν ἀπόλυτον ἀνάγκην τῆς ἀνάγκης του, καὶ ἀγνοῶν τὴν θεραπείαν, ἠνάγκασε τὴν ἀείμνηστον προμήτορα ὄλου τοῦ ἀνθρωπίνου γένους τὴν ἀπομακρύνει ἐρυθριῶσα ἀπὸ πλησίον της, καὶ τὴν παρακάλεσεν τὴν κάμη λουτρῶν. Ἐν τῶ λουτρῶ — ὅπως εἰς τοὺς μεταγενεστέρους ὁ Ἀρχιμῆδης ἔλυσεν ἐν ζήτημα — ὁ Ἀδάμ, σκεφθεὶς ὅτι θὰ ἐπαναληφθῆ τὸ συμβῆν, εὗρε καὶ τὸ μέσον τῆς διορθώσεως. Ἐκτοτε ἡ παροιμία — διὰ τὴν μὴ μακρογορῶμεν — «*λύει καὶ δένει*».

4.

Ἡ ἀσθένεια «λογικὸν».

Θόρυβος εἰς τὴν γῆν ἐπεκράτει μέγας. Τὸ λογικὸν εἶχε κάμει τὴν ἐνεργειάν του. Οἱ ἀπόγονοι τοῦ Ἀδάμ εἶδον ὅτι πλανώμενοι μονήρεις ὁμοιάζον τὰς ἀγέλας τῶν λοιπῶν ζώων. Ἐσχλημάτισαν κοινωίας. Τὸ λογικὸν μετ' ὀλίγον ἐγέννησε τὰ πάθη καὶ τὰς διαιρέσεις εἰς τὸ *ἐκλεκτὸν ζῶον*, ὅτε μὲν ὁμοίωμα τοῦ Ὑψίστου, ὅτε δὲ *κολοβὸν διάβολον* καλοῦν ἑαυτὸν. Ἐκ τῶν παθῶν καὶ τῶν διαιρέσεων παρήχθη τὸ αἶσθημα τῆς ἐκδικήσεως καὶ τῆς ἀρπαγῆς, αἵτινες ἐκλήθησαν *ικανοποιήσεις* καὶ *φιλοτιμίαι*. Ἀπῆροια τούτων ὄλων ὑπῆρξεν ὁ πόλεμος τῶν λογικῶν ζώων.

Τὸ λογικὸν τοὺς ὄθει εἰς ἀνακαλύψεις. Εὗρεθησαν τεχνίται, οἵτινες ἀνεκάλυψαν καὶ τὰ μέσα τῆς πραγματοποίησεως τοῦ πολέμου. Τὰ πρώτα ὄπλα βεβαίως ἦσαν ὁ ὄνουξ καὶ ὁ γρόνθος, καὶ ἄς μοι συγχωρηθῆ ἡ παρεκκλίσις. Ὁ ἦσαν περίεργοι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης οἱ στρατοὶ, διότι οἱ στρατιῶται θὰ ὁμοιάζον ὄρνεα.

Κατόπιν τὸ *λογικὸν ζῶον*, καταγιγόμενον καὶ

καταστήσῃ τὴν τέχνην — τὴν βράχην ὁ εἰς τὸ *μάτι τοῦ ἄλλου* — ἐντελεστέραν, ἐφεῦρε τοὺς λίθους καὶ τὴν σφενδόνην πρὸς πραγματοποίησιν τοῦ μὴ ἀγγεμάχου πολέμου, κληθέντος πετροπολέμου, ὃν κατ' ἀπομίμησιν ἔχουν εἰς ἐνεργειαν καὶ αἱ στρουθοκάμηλοι, ῥίπτουσιν, ὡς δὲν ἀγνοεῖς ἀναγκῶστα, κατὰ τὴν φυγὴν των, ὅταν καταδιώκονται, διὰ τῶν ποδῶν λίαν ἐπιτυχῶς λίθους κατὰ τῶν διωκτῶν των.

Μετὰ τὰς πέτρας καὶ τὴν σφενδόνην προσεβέθησαν ἐκτὸς τοῦ ὄνουξ καὶ τοῦ γρόνθου διὰ τὸν ἀγγεμάχον πόλεμον εἰς τὴν δολικὴν των καὶ τὰ ῥόπαλα, αἵτινα ἔχουν εἰς ἐνεργειαν καὶ οἱ οὐραγοῦτάγγιοι.

Καὶ οὕτω βαθμηδὸν μέχρι τῶν ἡμερῶν μας — ἐνῶ ὁ Κύριος ἀνθρώπος δὲν ἐτελειοποίησε οὐδὲν πρὸς ἀληθῆ εὐημερίαν του — μετὰ τὴν κατὰ τύχην ἐφεῦρεσιν τῆς πυρίτιδος ἐτελειοποίησε τὰ μέσα τῆς καταστροφῆς του, καὶ ἤδη πρὸς ὄψαν τῆς χριστιανικῆς θρησκείας καὶ τῆς φιλοσοφίας, οἱ πιστοὶ λάτρι τοῦ Θεοῦ ἀνθρώπου διδασκάλου τῆς εἰρήνης κυρίως καταστρέφονται ἀμοιβαίως, ἔχοντες ἅμα τὴν ἀξίωσιν — ὡς λογικοὶ — ὅτι ἐπλάσθησαν κατ' εἰκόνα καὶ ὁμοίωσιν τοῦ μόνου ὕψιστου.

(Ἐκολουθεῖ,

Ἡ ΟΙΚΟΔΕΣΠΟΙΝΑ.

Ἐκ τῆς οἰκοδεσποίνης ἐξαρτᾶται ἡ ἐσωτερικὴ εὐημερία, ἡ υγεία τῶν τέκνων, ἡ εὐζωία τοῦ συζύγου. φροντίζει περὶ τοῦ ὠραίου καὶ περὶ τοῦ ὠφελίμου, διότι ἡ διευθέτησις τῆς κατοικίας της εἶναι ἔργον ἐπαναλαμβανόμενον καθ' ἑκάστην. Ἡ καλὴ οἰκοδεσποίνα ἔχει ἀνάγκην ἀπασῶν τῶν γυναικείων ἰδιοτήτων, τῆς τάξεως, τῆς ἐπιτηδεύτητος, τῆς ἀγαθότητος τῆς ἀγρυπνίας, τῆς ἠδύτητας. Ἐπανορθοῖ τὰς ζημίας τῆς περιουσίας, γνωρίζει τὴν μεταβάλλῃ τὴν μετριότητα εἰς πλοῦτον, τὴν δυστυχίαν εἰς εὐπορίαν. Κυβερνᾷ τέλος, κυβερνᾷ ὅπως σωσῆ, καὶ τὸ κράτος αὐτῆς εἶναι πραγματικώτερον τοῦ τῶν βασιλέων καὶ ὑπουργῶν. Δύναται ὁ βασιλεὺς, ὅσον ἐπιτήδειος καὶ ἀν ὑποτεθῆ, τὴν ἀσφάλισιν τὸ κράτος του κατὰ τῶν ἀκρασιῶν τοῦ οὐρανοῦ καὶ καταστροφῶν τοῦ πολέμου; Ἐχει ὁ βασιλεὺς ἐξουσίαν ἐπὶ τῶν ψυχῶν; Δύναται τὴν διατάξῃ εἰς τοὺς ὑπηκόους του τὴν

ὁμιλίαν ἢ τὴν σιγήν; Ἄνθρωποι καὶ πράγματα, τὰ πάντα τῶ διαφεύγουσιν. Ἡ οἰκοδεσποίνα ἀπεναντίας κρατεῖ ἐν χερσίν, οὕτως εἰπεῖν, ἕκαστον τῶν ἐμφυχόντων τὸ κράτος αὐτῆς κατοικῶν καὶ ἕκαστον τῶν ἀπαρτιζόντων αὐτὸ ἀντικειμένων. Ἐξορίζει τῆς οἰκίας τὰς ἀσχημολογίας καὶ τὰς βιαίας πράξεις, βελτιοῖ τοὺς ὑπηρέτας ὅπως καὶ τὰ τέκνα αὐτῆς, οὐδένα δὲ πάσχοντα παρορᾷ. Ταύτης ἕνεκα τὰ ἐπιπλα εἶναι καθάρια, αἱ ὀθόνη πάντοτε λευκαί. Τὸ πνεῦμα αὐτῆς πληροῖ τὴν κατοικίαν, τὴν διακοσμοῖ κατὰ τὴν διάνοιάν της καὶ οὐδὲν λείπει τῆς οἰκογενειακῆς ταύτης κυβερνήσεως, οὔτε αὐτὸ τὸ ἰδανικὸν θέλημα. Τίς ἐξ ἡμῶν, εὐρισκόμενος ἐν χωρίῳ καὶ διερχόμενος δὲ ἐσπέρας πρὸ κατοικίας χωρικοῦ, βλέπων τὰ διὰ τῶν ἰέλων τὴν ἐστίαν λάμπουσαν, παρατεθειμένην τὴν τράπεζαν, τὸν ζῶμον καπνίζοντα ἐπ' αὐτῆς, δὲν ἐσκέφθη μετὰ ποιητικῆς, οὕτως εἰπεῖν, συγκινησεὶ τὸν πτωχὸν αὐτὸν ἐργάτην, ὅστις, μετὰ ἡμερησίαν ἐργασίαν, βίβλων ὑπὸ τὴν βροχὴν, μέλει τὴν εἰσελθῆ ἐν τῶ μικρῶ τούτῳ δωματίῳ, τοσοῦτῳ καθάρῳ, καὶ τὴν ἀναπνεύσῃ τοὺς καταβεβλημένους ὀφθαλμούς καὶ καρδίαν αὐτοῦ ἐκ τόσων ὀχληρῶν ἐργῶν; Καὶ οὗτος μὲν ἔσως δὲν συναισθάνεται τὴν εὐζωίαν ταύτην, ἀπολαύει ὅμως αὐτῆς, ἐνῶ ὁ πεπαιδευμένος μετὰ μακρὴν καὶ ἐπίμοχθον μελέτην, θεώμενος τῆς οἰκιακῆς ταύτης ἐπιτελειώσεως, ἐν τῇ συναίσθησει τοῦ καλοῦ εὐρίσκει ἀναψυχὴν. Τὸ γαλακτικὸν μίγμα ἐνθα τὸ βούτυρον κατεργάζεται εἰς στιλπνὴν στρογγύλαν τεμάχια, ὁ κάλαθος τῆς πλύσεως, ὁ κλίβανος ἐνθα ψήνονται αἱ πάσαι εἶναι τοσαῦτα ἀντικείμενα ἠδείας συγκινησεως, ὡς πᾶν ὅ,τι μετέχει τῆς φύσεως καὶ τῆς οἰκογενείας, ὡς ἡ θεὰ ἀγελάδος βοσκούσης καὶ ἡ θεὰ θερίζομένου ἀγροῦ.

Οἱ ἀρχαῖοι ἠσθάνοντο καὶ ἐξέφραζον θαυμασίως τὴν οἰκογενειακὴν ταύτην πόησιν. Ἀναγινώσκοντες τὴν Ὀδύσειαν, εὐχαριστοῦμεθα μᾶλλον ἐνδιατρίβοντες εἰς τὴν Νουσικίαν καὶ Πηλελόπην, τὴν ἡγεμονίδα οἰκοδεσποίνα καὶ τῶ Ἐνοφῶντι οὐδὲν ἄλλο μᾶς θέλγει μᾶλλον τῆς ἀπεικονίσεως τῶν πρώτων ἀπολαύσεων νεαρᾶς μητρῆς.

(Ἡθικὴ ἱστορία τῶν γυναικῶν Legouvé.)

ΕΠΙΣΤΟΛΗ

ΕΝΟΣ ΠΟΙΗΤΟΥ ΝΙΜΦΕΥΘΕΝΤΟΣ.

Φίλιππε!

Με έρωτάς πώς διάγω ταυῶν και πώς μοι φαίνεται ο έγγαμος βίος. Τί να σέ εἶπω, αδελφέ εἶναι εξαίρετος. Θ' άπορήτης, εἰμι βέβαιος, ὡς ά πορῶ και ἐγώ με τὸν εαυτόν μου, αλλά σου τως ἔχει τὸ πρᾶγμα. Τί τρελλός όπου ἤμην όταν ἤμην ποιητής! Φαντάσου να κάθηναι ὡρας ὀλοκληρῶς ατενίζων τὸ φῶς τῆς σελήνης, τὸ ὁποῖον και ἐκάλουν τότε ἀργυρᾶν και μελαγχολικὴν Φοῖβην ἀκολουθῶν τὸ ἔθος τῶν συναδέλφων μου ἐν ποιήσει. Τώρα οὔτε σελήνην καν τὴν ὀνομάζω, αλλά φεγγάρι όταν ὀμιλοῦμεν περὶ αὐτῆς με τὴν σύζυγόν μου. Μὴ νομίσῃς δὲ ὅτι ῥωμαντολογοῦμεν περὶ σελήνης με τὴν γυναῖκά μου· πολλοῦ γε και δεῖ! παρατηροῦμεν μόνον αὐτὴν με τὸν Καζαμίαν ἀνά χεῖρας διὰ να ἴδωμεν ἐάν ἡ πλαγία ἡ ὀρθία θέσις τῆς προμηνύει ὅτι θά βρέξῃ τὴν ἐπιούσαν, και ἐν τιαύτη περιπτώσει να ἀποφασίσωμεν ἐάν θά βάλωμεν ἡ ὄχι μπουγάδαν τὴν δευτέραν. Πῶσον μοι ἤρεσκον πρότερον τὰ ἀνθη! τώρα τρελλίνομαι διὰ τὰ ῥεπανάκια! Τὸ κελάρυσμα τοῦ ῥύακος και ὁ φλοισβος τῆς θαλάσσης με καθήδυνον πρὸ ἐνός ἔτους! τώρα τὰ ἀντεκατέστησα διὰ τοῦ κλαυθμηρίσματος τοῦ νεογεννήτου τέκνου μου και τοῦ ῥογγαλητοῦ τῆς συζύγου μου, διότι πρέπει να σοὶ εἶπω ὅτι ἡ κυρία Κυπρίδου ῥογγαλίζει ὡς Τάταρος! Πέρυσιν καθ' ἐκάστην πρωίαν με ἀφύπνιζε τὸ κελάδημα τῆς ἀηδόνας, τώρα ἡ μαγειρίσά μου, μία παχειά Ἀνδριώτισσα με ἐξυπνᾷ με τὸν ὑπόρρινον ἀμανέν τῆς, ὃν τακτικῶς καθ' ἐκάστην πρωίαν ἀπαγγέλλει ἀνάπτουσα τὴν ἐστὶαν και ψήνουσα τὸν καφέν. Ἐνθυμοῦμαι ἀκόμη και γελῶ τοὺς παλμούς, οὗς ἠθανόμην όταν τὴν χεῖρά μου προσήγγιζεν ἡ χεῖρ τῆς ἐρωμένης μου, ὅταν ἡ φωνὴ τῆς ξανθῆς μου Κυπρίδος προσέβαλλε τὴν ἀκοήν μου. Τί γελοῖον πρᾶγμα εἰς τὰ καλὰ καθοῦμενα να ἔχη κανεὶς καρδιόκυτον. Δόξα σοὶ ὁ Θεός τώρα ἡσύχασα και ἔθεραπέυθην ἐντελῶς ἀπὸ αὐτὴν τὴν ἀσθένειαν. Διὰ να αἰσθανθῶ τώρα παλμὸν ἠζεύρεις τί πρέπει να συμβῆ; Τοῦλάχιστον να με πατήσῃ ἡ γυναῖκά μου εἰς τὸν κάλον μου. Τώρα ὡς πᾶς ἄνθρωπος νοικοκύρης και ἰδιοκτήτης ἔχω και κάλους, αλλά δὲν ὑποφέρω πολὺ ἐξ αὐτῶν

διότι ἡ καυμένη ἡ γυναῖκά μου λαμβάνει τὴν φροντίδα κατὰ σάββατον να μοὺ κάμην ποδόλουτρον, πρὸς τούτοις ἡ γειτόνισά μου κυρία Δεσποινούκα μᾶς ἐσυμβούλευσεν ἕνα ἰατρικὸν και ἔχω σκοπὸν να κάμη χρῆσιν, διότι και ἡ παραμίνα μας με διεβεβαίωσεν ὅτι εἶναι ἀλάνθαστον. Ἄμα νυμφευθῆς και σὺ και κάμη κάλους θά σοὶ στείλω τὴν συνταγὴν. Μοὶ παρήλθεν ἐπίσης και ἡ μανία ἐκεῖνη τῆς ποιήσεως, καθ' ἣν δὲν διήρχετο ἐβδομάς χωρὶς να γράψω 20 στίχους. Καταγίνομαι ὅμως πάντοτε εἰς τὴν μελέτην. Ἀναγινώσκω τὴν πολιτικὴν οἰκονομίαν τοῦ κυρίου Σούτσου και ἔγινα και συνδρομητῆς εἰς τὰ Γεωπονικὰ τοῦ κυρίου Ὀρφανίδου. Γράφω συγχρόνως και μίαν πραγματεῖαν περὶ οἰκογενειακῆς ὑγιεινῆς, ἡ ὁποία πιστεῖω να κάμη κρότον. Ἐκτός τούτων φίλιππε, μετεβλήθη πολλὸ και κατὰ τὸ ἐξωτερικόν. Με ἐνθυμῶσαι βεβαίως πάντοτε με τὴν κόμην μακρὰν και ὠχρὸν τὸ πρόσωπον. Ἄν με ἴδῃς; τώρα δὲν θά με γνωρίσῃς! Ἐκοῖφα σύρριζα τὰ μαλλιά μου, τὸ πρόσωπόν μου εἶναι ῥοδοκόκκινον και εἶμαι πλήρης ὑγείας. Τὴν εὐεξίαν μου ταύτην ὀφείλω εἰς τὴν δίκαιαν, μεθ' ἧς ζῶ, κοιμώμενος εἰς τὰς 8 τὸ ἔσπερας και ἐγειρόμενος λίαν πρωῖ. Τὴν νύκτα φορῶ σκοῦρον βαμβακερόν. Ἄχ! φίλε μου τί περίφημον πρᾶγμα ὁ σκοῦρος! Πιστεῖεις ὅτι ἀφ' ἧς τὸν μεταχειρίζομαι δὲν βλέπω πλέον ὄνειρα; Φαίνεται τὰ ἀποροροῦσά ὁ σκοῦρος. Ἄ! σὲ συμβουλεύω ἂν δὲν ἔχῃς ἐρωμένην να κάμη γαστρίτιν τοῦ εὐεργετικοῦ αὐτοῦ καλύμματος και δὲν θά μετανοήσῃς. Σοὶ λέγω ἐάν δὲν ἔχῃς ἐρωμένην, διότι ἐκ πείρας γινώσκω ὅτι αἱ ῥωμαντικαὶ δὲν δύνανται να παραδεχθῶσιν ὅτι σκοῦφος δύνεται ποτὲ να καλύψῃ ποιητικὴν κεραλήν, ἣν φαντάζονται πάντοτε ἐστεμμένην με δάφνας. Ἐνθυμοῦμαι μίαν ἐρωμένην μου πρὸ δύο ἐτῶν ἧτις δὲν μοὶ ἐπέτρεπε να φορῶ οὔτε φανέλαν.

— Πῶς! μοὶ ἔλεγε, καρδιά πάλλουσα ὑπὸ φανέλαν;

Ἐκτοτε εἶμαι περίεργος να μάθω ἂν ἡ φανέλλα ἔχη τὴν ιδιότητα να ἐξουδετερώσῃ τοὺς παλμούς. Ἐρώτησε σὲ παρακαλῶ σὺ όπου εἶσαι εἰς τὰς Ἀθήνας τὸν κύριον Στροῦμπον και γράψε μου. Ἠγάπων πολὺ ὡς γινώσκεις, τὰ μύρα. Τώρα τὰ ἀποστρέφομαι και μόλις ὑποφέρω τὴν ὀσμὴν φιλοδωρηματός τινος ὅπερ μοὶ προσφέρει συχνάκις τὸ νεογεννητὸν τέκνον μου.

Εἰς τὴν οἰκίαν εἶμεθα ὅλοι καλά. Ἐγὼ εἶμαι

ὀλίγον συναγχωμένος, διότι γθὲς τὴν νύκτα ἦτο ἀδιάθετον τὸ μικρόν μας και διὰ να τὸ ἡσυχάσω τὸ ἐπεριπάτησα ὀλίγον ἐντός τοῦ δωματίου και ὡς φαίνεται ἐκρύωσα ἐπειδὴ ἔμεινα ἀρετὴν ὥραν με τὰ νυκτικά, ἂν και ἡ καυμένη ἡ σύζυγός μου μοὺ ἐφώναζε να τυλιχθῶ με τὸ πάπλωμα. Ἄν θέλῃς και νέα ἐγέννησε και ἡ Μανὸν μας. Ἄγνωστὸς ἴσως ὅτι Μανὸν ὀνομάζεται ἡ γάτα μας· εἶναι τὸ μόνον ποιητικὸν ὄνομα τὸ ὁποῖον ἀπέμεινεν εἰς τὸν οἶκόν μας. Ἐκκαμε ὡρὰν γατάκια. Θὰ τὰ διδάξω πολλὰ πράγματα σπάνια και οὔτω θά ἔχω και μίαν διασκέδασιν. Θὰ με κατηγορήσῃς ὅτι καταγίνομαι με τὰ ζῶα; ἔ, φίλε μου, σοὶ ἀπαντῶ διὰ στόματος ἐνός γάλλου φιλοσόφου. Ἀρκετὰ ἐγνώρισα τοὺς ἀνθρώπους!

Θὰ σοὶ γράψω πάλιν.

Ὁ σὸς
ΑΒΑΠΤΙΣΤΟΣ.

Υ. Γ. Ἄν μοὺ στείλῃς ὀλίγον καλὸ λάδι και μερικὰς ἐλῆδες ἀπὸ τὸ κτήμά σου, θά με ὑποχρεώσῃς.

Σοὶ ἔγραψα και ἄλλοτε ὅτι ἔχω πρὸς πώλησιν πολλὰ βιβλία, Λαμαρτινόν, Βίκτωρα Οὔγον, Βύρωνα, Alfred de Musset και ἄλλους. Ἄν τύχῃ ἀγοραστῆς φρόντισε, τὰ δίδω ὅσα ὅσα.

Ὁ ἴδιος.

Τὰ παράδοξα τῆς προτεραικῆς εἶναι ἀλήθεια τῆς ἐπιούσης.

Ἡ σιωπὴ εἶναι ὁ θρίαμβος τῶν ἀνοήτων, και ἡ νύξ δὲν εἶναι ἡ βασιλεία τῶν ἐντίμων ἀνθρώπων.

EDOUARD LABOULAIN.

Ὅποταν ὄνειρον γλυκὸν τὰς σκέψεις στεφανώσῃ, Ποθοῦμεν πρᾶγμα να γενῆ και ὅμως ἅμα μόνη Ἀρχὴ πραγματικότητος φανῆ, ταχὺς ὁ κόρος

Προσβάλλει τοῦ ὄνειρου μας τὴν τέρψιν παραφόρως.

Ἄλλ' ὅταν ζῆ τις τεθνεώσ; ὅταν καρδίαν πλέον Δὲν ἔχη, και ἀπώλεσε πᾶν ὄνειρον ὠραῖον, Τότε θρηνεῖτε· ὁ νεκρὸς αὐτὸς διανοεῖται. Τί εἶχε, τί ἀπώλεσε, τί ἤλπισ' ἐνθυμεῖται.

Δ. ΠΑΠΑΡΗΓΟΠΟΥΛΟΣ.

Ὡς ἀστραπὴ, ὡς ἄνθος, θνήσκει, φεῦ! ἔρω, μεγαλοφυῖα και δόξα.

Διὰ τῆς μαστιγῆς ὠθεῖ ὁ χρόνος, οὔτε τὴν σοφίαν σεβόμενος, οὔτε τοὺς ἔρωτας ἐλεῶν!

P. S. DE. BÉRANGER.

Ἡ τυραννία εἶναι τοῦ δούλου τὸ ἔγκλημα! Κίπτων ὑπὸ τὸν ζυγόν, ἐστὶ σχεδὸν ἴσον τῷ χαλκεῦσιν αὐτὰ, και ἀνέχεσθαι τοὺς τυράννους, ἐστὶν ὅμοιον τοῦ ἐνθαρρύνειν αὐτούς.

Ὅ,τι μίαν πνοὴν ἀνέμου φέρει, ἑτέρα τὸ ἀρπάζει· ἐκάστη ὥρα ἔχει τὴν σκέψιν τῆς, και ἐκάστη νύξ τὸ ὄνειρόν τῆς.

LAMARTINE.

Νέος ὅστις ἀγαπᾷ να στολιζῆται ματαίως, ὡς γυνή, εἶναι ἀνάξιος τῆς σοφίας και τῆς δόξης. Ἡ δόξα δὲν ὀφείλεται εἰμὴ εἰς καρδίαν γνωρίζουσαν να ὑποφέρῃ τοὺς πόνους και να καταπατῆ τὰς ἡδονὰς.

FENELON.

Ἄπ' ἀγαθῶν ἀγαθὰ θέλεις μάθῃ· ἂν δὲ μετὰ κακῶν συναναστραφῆς, θά ἀπολέσῃς και τὸ ἤδη ὑπάρχον φρόνημα.

Τὸ εὐεργετεῖν τοὺς κακοὺς, ἐστὶ χάρις ματαία· ἐστὶ ταῦτόν ὡς να σπείρῃ τις εἰς τὴν θάλασσαν.

ΘΕΟΓΙΝΗΣ.

Ὁ χρυσὸς και ὁ ἀργυρὸς αἰετοπετὸ δόλον φέρουν εἰς τοὺς ἀνθρώπους.

Δαδὸς και ὕδωρ και πῦρ, ἀκατάσχετα πάντα.

ΦΩΚΥΑΙΑΔΗΣ.

•Κι' ἂν μὲ μισῶσιν οἱ ἐχθροί,
Καὶ τούτους στέργω· μάτην
'Οργίλοι θλέπουσ' οἱ σκληροί
'Ορμὴν εὐγενεστάτην.»
•'Ο θάνατος εἶν' ἄλλο· — τί ;
Τοῦ ἔρωτος ἄλλοτον,
'Ον ἢ ψυχὴ μου ἐκζητεῖ,
Τὸ μόνον εἰς τὸν βίον.»
•'Ο θάνατος πρὸς ποιητὴν
Οὐδέν· πᾶν δ' ἔρωτος, βίος :
Ζωὴν καὶ ἔρωτα ζητεῖν
Θεός, σκοπός του θεός !»

ΦΙΑ. Α. ΟΙ.

Ο ΠΡΟΟΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΟΡΚΟΣ ΤΟΥ ΠΟΙΗΤΟΥ. (*)

•'Η τάσις μου εἶν' ὑψηλή,
'Η ἔφεσις βαθεῖα,
'Εν ταύτῃ τείνω τῇ ζωῇ
Πρὸς ἔξοχα καὶ θεῖα :
•Ζητῶ δὲ ἄσματος, ψδῶν,
Δι' ἔρωτος καὶ βίου,
Ν' ἀφθῇ ἐντὸς πῶν καρδιῶν
Πῶρ πόθου οὐρανόου.»
•Ζητῶ, καθ' ὅ μοι δυνάτῳν,
'Αδελφικὸν νὰ δέσω
Δεσμὸν ἀπάντων τῶν βροτῶν,
Τὴν βᾶτιν του νὰ θέσω.»
•'Επ' εὐτοχίᾳ των κοινῇ,
Δι' ἀρμοδιῶν τρόπων,
Καὶ πράξει ν' ἄρω καὶ φωνῇ
Τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων !»

ΦΙΑ. Α. ΟΙ.

Α'.

DER EWIG-LIEBENDE.

«Ich biete Trotz der falschen Welt,
Ich biete Trotz der Hölle ;
Ich liebe nur was mir gefällt,
Der Liebe Lebens-quelle.»
«Und wann die Feinde hassen mich,
Die Feinde selbst ich liebe ;
Umsonst, umsonst sie ärgern sich
Um meine edlen Triebe.»
«Der Tod ist ganz ein ander' Ding,

(*) 'Η περὶ τῆς μεταφράσεως τοῦ πρώτου ποιηματίου μου σημειώσις, ἰσχύει καὶ περὶ τῆς τοῦ δευτέρου τούτου.

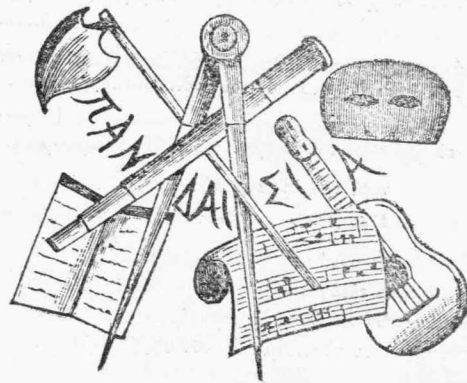
Von Liebe ganz verschieden,
Und das, wonach ich immer ring' ;
Ist Liebe nur hienieden.»
«Den Dichter kümmert nicht der Tod,
Er sorgt um Lieb' und Leben,
Denn Liebe, Leben ist sein Gott,
Und götlich ist sein Streben !»

Β'.

DER BERUF UND SCHWUR DES DICHTERS.

«Erhaben meine Richtung ist,
Tiefinnig mein Verlangen :
Ich will in dieses Lebens Frist
Zu hohem Ziel gelangen.»
«Durch Lieder mœcht'ich, durch Gesang,
Durch Leben und durch Liebe,
In allen Herzen, ach, schon lang',
Erwecken hohe Triebe.»
«Ich mag, so viel, ich Kenn' und Kann,
Der Bruderliebe pflegen ;
Den Grund zum Menschenband sodann,
Zur grossten Einheit legen.»
«Zum allgemeinen Glück und Wohl,
Durch Beispiel und Betragen,
Durch That, wie auch durch Wort sowohl,
Mein Mæglichstes beitragen.»

Philipp. A. Oeconomides.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΟΣ ΚΟΣΜΟΣ.

Μανθάνομεν ἐκ τῶν «Ἡμερησίων Νέων» τοῦ Λονδίνου, ὅτι οἱ ἄριστοι Ἄγγλοι μηχανικοὶ Low καὶ Thomas ἐδημοσίευσαν κατὰ τὸν παρελθόντα Αὐγούστου σχέδιον σιδηροδρόμου συνεχούς ἀπὸ Λονδίνου μέχρις Ἰνδιῶν. Τὸ ἔργον θεωρεῖται κολοσσάκιον, οὐχὶ ὅμως καὶ δυσχερέστερον τοῦ πρὸς τὸν Εἰρηκὸν σιδηροδρόμου

καὶ τοῦ τῆς διατρήσεως τοῦ Μονσενίου, τὰ δὲ ὠφελήματα ὑπολογίζονται μέγιστα.

Οἱ κκ. Low καὶ Thomas ἀπέδειξαν, ὅτι εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ σχεδίου των οὐδεμία σπουδαία δυσχέρεια παρουσιάζεται πλὴν τῆς διὰ τὴν εὐρυσίαν τῶν ἀναγκαίων κεφαλαίων, ἃ ὑπολογίζονται εἰς τεσσαράκοντα ἑκατομύρια λίρων. Οἱ κύριοι οὗτοι ἐξήτησαν ἐπιτοπίως ὀλίκληρον τὴν γραμμὴν καὶ ἐξετέλεσαν μετ' ἀκριβείας ὅλας τὰς ἀναγκαίας καταμετρήσεις ἀποστάσεων, βουνῶν, στενωπῶν, ποταμῶν κτλ. ὡς ὁ ὑπαὐτῶν δημοσιευθεὶς χωρογραφικὸς χάρτης μαρτυρεῖ, ἐπομένως ἡ ἀπλή διαβεβαίωσις των εἶναι ἀβηεντική, ἐν ὅσῳ δὲν ἀποδείξωσιν ἄλλοι ὅτι ἐνυπάρχουσι φυσικὰ προσκόμματα μεγαλείτερα τῶν χιλιάκις ἄλλοτε ὑπερνηκθέντων. Ὡς πρὸς τὸ ποσὸν τῶν ἀπαιτουμένων κεφαλαίων ἡμπορεῖ νὰ θεωρηθῇ ὡς ἐξογκωμένον. Τὸ σχέδιόν των π. χ. περιέχει τὴν κατάθεσιν σιδηρῶν ράβδων ἐν τῇ ἀνατολικῇ Εὐρώπῃ ἐπὶ ἐκτάσεως χιλίων μιλίων· ἀλλὰ θὰ ἦτο τούλαχιστον ἀσφαλέστερον ν' ἀρξῶνται τοῦ ἔργου διὰ τῆς ὑποβρυχίου διατρήσεως τοῦ πορθμοῦ τοῦ Καλαὶ καὶ τῆς κατασκευῆς τοῦ πέραν τῆς Κωνσταντινουπόλεως σιδηροδρόμου, καθότι ἐλπίζεται νὰ συμπληρωθῇ τὸ λοιπὸν εὐρωπαϊκὸν μέρος τοῦ σχεδίου διὰ τῆς προσεγγιζούσης σιδηροδρομικῆς ἐνώσεως τῆς Βιέννης μετὰ τοῦ Βοσπόρου. Τὸ σχέδιον των κ. Low καὶ Thomas εἶναι ἀπλοῦν. Κατ' αὐτὸ πρόκειται ὁ σιδηροδρόμος ν' ἀρχῆται ἀπὸ Καλαὶ καὶ διερχόμενος τοὺς Παρισίους καὶ τὸ Μονσένιον νὰ κατέρχεται εἰς Τεργέστην· ἐντεῦθεν θὰ ἀκολουθῇ τὴν διεύθυνσιν τῶν ἀκτῶν τοῦ Ἀδρίου, τοῦ Ἀρχιπελάγους καὶ τοῦ Μαρμαρᾶ μέχρι Κωνσταντινουπόλεως· ἐντεῦθεν, ἀφοῦ διέλθῃ ἡ ἀμαξοστοιχία τὸν Βόσπορον ἐπὶ ἀτμοκινήτου πορθμείου, θὰ προχωρῇ, σχεδὸν κατ' εὐθείαν γραμμὴν, πρὸς τὴν ἐπὶ τῆς Μεσογείου Ἀττάλειαν καὶ τὴν Ἀλεξανδρέτταν, ὅθεν ἄγει εὐθεῖα καὶ ὀμαλὴ διάβασις, καθ' ὅλον τὸ μῆκος τῆς τοῦ Εὐφράτου κοιλάδος, ἐπὶ χίλια περίπου μίλια, εἰς τὸν Περσικὸν κόλπον· περιβάλλον τὴν ἀρκτικὴν ἀκτὴν τοῦ κόλπου, θὰ διέρχεται ὁ σιδηροδρόμος τοῦ Βελουχιστάν καὶ θὰ ἀκολουθῇ τὴν παραλίαν τῆς Ἀραβικῆς θαλάσσης μέχρι τῆς ἐν Ἰνδίας Κυρραχῆς. Ἡ διὰ τῆς γραμμῆς ταύτης ἀπόστασις ἀπὸ Λονδίνου μέχρι τῆς Κυρραχῆς εἶναι 5,339 μίλια· τὴν ἑκτασιν δὲ ταύτην θὰ διέρχεται τις εἰς πέντε ἡμέρας.

* * Τῇ 8]20 76ρίου ἐγένετο ἐν Τεργέστη δημοτελῶς ἐναρξίς ἐκθέσεως τῆς Γεωργίας, Βιομηχανίας καὶ τῶν Καλῶν Τεχνῶν, ἥτις ὡς ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἐκθετῶν (ὑπερβαίνόντων τοὺς 1200) καὶ τῶν κατὰ τὴν μηνιαίαν αὐτῆς διάρκειαν διαφόρων πανηγύρεων (ἵπποδρομιῶν, λεμβοδρομιῶν κτλ.) προσπαγγέλλεται λαμπρὰν ἐκβάσιν.

* * Ὅσονόπως ἀρχεται ἡ κατ' εὐθείαν συγκοινωνία μεταξὺ Γαλλίας καὶ Ἰταλίας διὰ τῆς ὑπογείου στοᾶς τῶν Ἀλπεων. Ὡς γνωστὸν, ὑπελείπετο νὰ κατασκευασθῇ μικρὰ τις σιδηροδρομικὴ γραμμὴ ἀπὸ Μοδάνου μέχρις Ἀγ. Μιχαὴλ ἐπὶ τοῦ γαλλικοῦ ἐδάφους καὶ ἡ γραμμὴ αὕτη τίθεται μετὰ μικρὸν εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ δημοσίου. Ἡ τελείωσις τοῦ κολοσσίου τούτου ἔργου ἐνέβαλεν εἰς σφοδρὰν ἀδημονίαν τὸν ἐμπορικὸν κόσμον τῆς Μασσαλίας, ἥτις μέχρι τοῦδε εἶχε τὸ προνόμιον τῆς διαμετακομίσεως διὰ τὸ ἐμπόριον τῶν Ἰνδιῶν, τῆς Αἰγύπτου καὶ τῆς Κίνας. Εἶναι πρόδηλον ὅτι τὰ ἐμπορεύματα τῶν μεμακρυσμένων ἐκείνων χωρῶν θὰ λάθωσιν νῦν τὴν συντομωτέραν ὁδὸν τῆς Ἰταλίας καὶ ὅτι τὸ Βρεντήσιον θὰ ἐκθρονίσῃ κατὰ τοῦτο τὴν Μασσαλίαν. Ἀπὸ τοῦδε τὰ ἀτμοπλοῖα τῶν μεγάλων ἀτμοπλοικῶν ἐταιριῶν τῆς Ἀγγλίας προσορμίζονται κατὰ προτίμησιν εἰς τὸν ἰταλικὸν τούτον λιμένα. Ἐπιτροπὴ τῶν ἐμπόρων Μασσαλίας ἤλθεν ἐπίτηδες εἰς Βερσαλλίας, ὅπως ζητήσῃ παρὰ τοῦ Θιέρσου τὴν τελείωσιν δημοσίων τινῶν ἔργων, ἰδίως περὶ τὰς διώρυγας, ὅπως δοθῶσιν ἄλλαι εὐκολαί εἰς τὸ ἐμπόριον καὶ προληφθῇ ἡ παρακμὴ τῆς πόλεως.

ΕΦΕΥΡΕΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΝΑΚΑΛΥΨΕΙΣ.

Ἀνασκαπτομένου πρὸ τινων ἡμερῶν ἐν Πειραιεὶ καὶ κατὰ τὴν ὑδρακτικὴν συνοικίαν τοῦ ἐδάφους τῆς πρὸς κατασκευὴν καὶ ἰσοπέδωσιν, ὁδοῦ «Σαχτούρη», ἀνεκαλύφθησαν δύο σπόνδυλοι ράβδωτοι, ἐν κιονόκρανον, ὁδὸς λιθίνη καὶ παρ' αὐτὴν δύο βωμοὶ ἐκ μαρμάρου καλῶς ἐξεργασμένοι. Οἱ ἐργάται, ἀνασύροντες τοὺς ρηθέντας σπονδύλους, παρετήρησαν ὀπήν, ἐξακολουθήσαντες δὲ τὰς ἀνασκαφὰς, εὗρον σπήλαιον. Ἐν αὐτῷ κατέρχεται τις διὰ βαθμίδων λελαξευμένων ἐπὶ βράχου, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ὑπάρχει φρέαρ. Ἐντὸς τοῦ σπηλαίου αὐτοῦ εὗρεθῃ τεμάχιον μαρμάρου μετ' ἐπιγραφῆς δυναμένης νὰ θεωρηθῇ ὡς εὐρετήριον ἔργων πολλῶν ἀρχαίων τραγικῶν ποιητῶν.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΣ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΚΟΣΜΟΣ.

Κατὰ τὰς ἀγγλικὰς ἐφημερίδας ἐκτίθεται μετ' ὀλίγον ἐν τῇ γωνίᾳ τῶν ποιητῶν τοῦ Οὐεστμίνστερ ἢ προτομὴ τοῦ ἐπιφανοῦς ἱστοριογράφου Γεωργίου Γρότε. Τὸ ἔργον ἀνετέθη εἰς τὸν ἀρίστον τῶν ἀγγλῶν ἐρμογλῶφον Κάρολον Βάκωνα, ἐπαγγέλλεται δὲ ὅτι θὰ περιποιηθῆ μεγάλην τιμὴν εἰς τὸν καλλιτέχνην καὶ εἰς τὸν μέγαν κλειδοκράτορα τῆς ἀρχαίας ἱστορίας τῆς Ἑλλάδος.

ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ.

Ὁ πρωσο-γαλλικὸς πόλεμος ἤρθεῖσεν, ὡς εὐκόλως κατανοεῖται τὴν πρὸς τὸ ἀναγινώσκειν τὰς ἐφημερίδας ἐπιθυμίαν τῶν ἀνθρώπων· τοῦτου ἕνεκα οἱ ἐκδόται ἐφημερίδων εἰς Γερμανίαν ἀπέκτησαν πλείστους συνδρομητὰς, ὡς ἐξάγεται ἐκ τῆς ἐσχάτης δημοσιευθείσης ἐκθέσεως τῆς ταχυδρομικῆς ὑπηρεσίας τῆς Αὐστρίας. Ἐν ᾧ κατὰ τὸ 1869 ἀπεστάλησαν διὰ τοῦ ταχυδρομείου 52,650,058 ἐφημερίδες, κατὰ τὸ ἔτος 1870 ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν ἀνέβη εἰς 60,950,322

Λύσις τοῦ ἐν τῷ ΙΒ' φυλλαδίῳ αἰτήματος.

Α-αχ-ἄριστος-ιστός.

Ἡ ἐν Χαλκίδι ἐκδιδομένη ἐφημερίς «Εὐριπος», ἔδωσε πρώτη τὴν ἄνω λύσιν.

Εἰς τὸν πρῶτον τῶν ἐκ τῶν Ἑλληνικῶν ἐπαρχιῶν συνδρομητῶν μας τὸν πέμψοντα ἡμῖν τὴν λύσιν τοῦ ἄνω γρίφου, δωρηθήσεται ὁ Φαέθων, ποίημα νεώτατον τοῦ κυρίου Ἰωάννου Καμπούρογλου.